

coanegra

Núm. 82 - Abril 91 - Preu: 100 Ptes.

DIVENDRES

DIA DE SES FOTOS DE **CARNET**

Cada divendres (i dissabte demati), li oferim

una **Promoció Especial** de fotos de carnet

No pensi més en ses fotos *al moment*

que mai queden com un esperava

Ara té la possibilitat de fer-se unes

fotos de carnet amb il·luminació

de **retrat d'estudi**, que se poden ampliar a
diferents tamanyes i endur-se'n, de més a més,

un obsequi ben guapo.

**GUILLERMO
DE LA FUENTE**

FOTOGRAFO

carrer Sa Matança s/n. de Santa Maria

tel 14 00 96

S'ARC

F O T O G R A F I A

Miquel Rosselló Amengual
Pl. Hostals, 22 - Tel. 14 01 05

JA TENIM LA PRIMAVERA
HI ARA
TAMBÉ MODA PER L'HOMME

BOUTIQUE

NOVA GENT

SANTA MARIA

Bernat de Santa Eugènia, 87 - Tel. 62 01 33

coanegra

**PUBLICACIÓ MENSUAL
DE L'O.C.B.
DE SANTA MARIA
DEL CAMÍ**

**DEPÒSIT LEGAL
P.M. 381-1981**

EDITA
Obra Cultural Balear
de Santa Maria del Camí

EQUIP DE REDACCIÓ
Bernat Calafat Vich
Pere Josep Calafat Vich
Magdalena Canyelles Ferrer
Ramon Canyelles Canyelles
Rafel Pizà Ordinas
Joan Serra Mercadal
Mateu Vich Coll

COL·LABOREN
Maria Antònia Canyellas
Maria Antònia Colom Sans
Llorenç Frontera Català
Maria Antònia Gil Terrasa
Bartomeu Grau Fullana
Antoni Oliver
Miquel Sastre Ordines
Gaspar Valero i Martí

PORTADA
Fotografia de Rafel Pizà

**REDACCIÓ,
ADMINISTRACIÓ
I PUBLICITAT**
Batle Bartomeu Simonet, 5
07320 Santa Maria del Camí

IMPRESA A
Informacions Llevant S.A.
Passeig Ferrocarri, 1
Tel. 55 03 28, Manacor

Els articles publicats en aquesta
revista sols expressen l'opinió dels
seus autors.

EDITORIAL

EL NOSTRE ENTORN ES LA NOSTRA QUALITAT DE VIDA

Durant aquests darrers anys Santa Maria ha anat experimentant canvis cada dia més ràpids i grans que van afectant i alterant la seva fesomia tradicional. El nostre entorn està canviant de manera cada vegada més poc respectuosa amb l'aspecte i el caràcter poble i dels seus voltants.

Les possessions es converteixen en xalets de millor o pitjor gust, dins el poble ja no es construeixen cases, sino finques de pisos projectades per arquitectes que probablement no han trepitjat el nostre poble. Si feim un repàs del que s'ha fet o està en projecte, ens trobam amb un urbanització a Can Borreó, el polígon industrial a Son Llaut, finques de pisos... Els xalets adosats encara no han fet la seva aparició, però ens amenaça la seva arribada imminent.

L'autopista ben aviat serà una realitat. Això sense cap dubte beneficiaria el poble en la mesura que descongestionarà la carretera, i Ets Hostals tornarà a ser un espai aprofitable per a tot el poble, encara que amb el risc d'una decadència comercial que afectaria moltes famílies. Però l'autopista, a més de la destrossa del camp que implica, amaga un perill major. Acostarà encara més Ciutat i Santa Maria, amb la qual cosa cosa el camí per a convertir-nos en un barri-dormitori quedarà totalment obert.

Aquest procés ja s'ha començat a sentir. Les realitzacions urbanístiques estan cada vegada més en mans externes, i obeeixen a interessos econòmics concrets. El paper protagonista de la gent del poble s'està perdent, ja no anam fent el poble a la nostra mesura i d'acord amb les nostres necessitats i aspiracions, i això es fa evident amb una sola ullada als projectes i realitzacions de que parlavem. Tot plegat forma part d'un procés que amenaça despersonalitzar el nostre poble.

Tot això obeeix a un model concret de territori, d'acord amb uns interessos determinats, i davant del qual, si volem que les coses vagin per un altre camí, és necessari que reaccionem.

Ara que estam en període pre-electoral, seria interessant que el debat es centrés en qüestions com aquesta, que no ens afecten de manera immediata, però que van determinant el nostre futur. Ens agradaria que les diverses opcions ens explicassin quin model de poble, quin model d'illa tenen i pretenen. Perquè l'entorn forma part essencial de la nostra qualitat de vida.

CELEBRAT EL JUDICI PER LA MORT DE MIQUEL MORRO

El passat dia 18 de març va tenir lloc a l'Audiència de Palma la vista pública contra Jaume Ripoll, Josep Antoni Sabater, i Martí Sastre; tots tres acusats de la mort de Miquel Morro Canyelles, que va tenir lloc la nit del 28 d'octubre de 1987. Els fets, però, no varen esser coneguts fins al següent més de febrer, quan un dels acusats, Martí Sastre (l'únic que no vivia a Santa Maria ni coneixia la víctima), va confessar el crim a la Guàrdia Civil. Mentrestant tots tres havien continuat fent vida completament normal, com si res no hagués passat; i sense que ningú, llevat d'ells, sabés res de'n Miquel Morro.

L'inici del judici estava previst per les deu i quart del matí, però devers una hora i mitja abans ja es començava a congregat públic al patí de l'Audiència. Entre la gent que anava arribant hi havia molts de santamariers: familiars i amics de Miquel Morro, entre els quals hi havia els seus pares i els tres germans; però també molts d'altres veinats i veinades de Santa Maria interessats a assistir al judici, com una prova més de la commoció que aquest crim va causar dins el nostre poble.

Entre el públic, que s'acostava al centenar de persones, també s'hi podien veure alguns estudiants de la Facultat de Dret, i també bastanta gent de Binissalem, sobretot familiars i amics de l'acusat Jaume Ripoll.

Fins al moment d'iniciar-se la sessió, el públic no va seure dins quina sala tendria lloc, finalment el judici es va fer a una sala del primer pis, sembla que la més gran de l'edifici. Així i tot la major part de la gent va haver d'estar dreta. Això no va ser obstacle per a que la majoria dels assistents aguantsin estoicament les sis llargues hores que va durar la sessió. L'interès de la gent va ser més gran que la incomoditat d'haver d'estar drets o d'haver de seure a uns bancs d'allò més rostit.

Una vegada entrat i situat el públic, varen

entrar els acusats, que es varen seure de cara als magistrats, i donant l'esquena al públic. Dues files més enrera, separats per un banc de policies, seia la mare de Miquel Morro.

SABATER ES VA INCULPAR

Una vegada fets els tràmits de rigor, varen començar per les declaracions dels acusats. El primer en declarar va ser Josep Antoni Sabater. Amb una actitud altiva, sense arribar a ser desafiant, es va inculpar de ser l'autor material de la mort de'n Miquel, i va intentar exculpar tant com va poder els altres dos acusats. La seva versió dels fets, que no coincidí totalment amb les declaracions fetes en un principi a la Guàrdia Civil, quan es va destapar el crim, va ser la següent: dia 28 d'octubre de 1987 en sortir de la seva feina, a Pòrtol, va ser acompanyat a Santa Maria per Martí Sastre, company seu de feina, ja que el cotxe de Sabater estava espantat. Varen arribar al poble devers les nou dels vespre, i es dirigiren al bar S'Avenc després de passar per davant el Bar Espanya, de la Plaça Nova. Negà que passaren per davant aquest bar per mirar si hi havia en Miquel Morro, però tampoc digué per quin motiu pasà per allà.

Josep Antoni Sabater reconegué que estava enemistat amb en Miquel. «Em feia la vida impossible, no em deixava en pau, es ficava amb jo». Set mesos abans del tràgic succés en Josep Antoni s'havia barallat amb un amic de'n Miquel. De tot això declarà que no n'havia comptat res mai a Martí. Va ser dins S'Avenc, quan veren entrar en Miquel dins Can Calet (que, com sabeu, està situat just davant S'Avenc, i de un cafè es pot veure l'entrada de l'altre), quan li va comentar. Després en Martí acompanyà en Sabater a ca seva i se'n tornà a S'Avenc. En Josep Antoni després de sopar també tornà al mateix bar i es retrobà en Martí Sastre. Va ser

després que en Miquel Morro sortí de Can Calet. Segons les declaracions de l'acusat va ser una coincidència que ells estaven a punt de partir. Des del cotxe, que conduïa en Martí, veren la seva víctima pel carrer llarg. Llavors en Sabater digué a Sastre que voltàs cap al carrer Miquel Dolç. Allà s'aturaren per esperar en Miquel, pensant que voltaria per aquell carrer. I així va ser. L'agafarien desprevingut, per sorpresa, i en Miquel no va tenir temps de defensar-se. «Li volia donar una lliçó, per això vaig esperar set mesos».

En Martí estava devora el cotxe. En Josep Antoni esperava en Miquel i quan l'agapí li pegà una punyada (sempre segons la declaració de l'acusat Sabater). L'agredit intentà córrer, però no va ésser a temps a fugir. Després de la pallisa va aficar en Miquel dins la maleta del cotxe. Va acceptar que dins el cotxe hi havia una porra metàl·lica, i que la va agafar, però negà que l'utilitzàs per pegar a la víctima, «perquè amb les mans em bastava».

Amb en Miquel dins la maleta, tots dos es varen dirigir a S'Avenc (per tercera vegada aquell fatídic vespre) a cercar en Jaume, i com que no hi era, l'anaren a cercar a ca seva. En Jaume baixà del pis on vivia, s'aficà dins el cotxe i partiren. Mentrestant li explicaren que duïen en Miquel dins la maleta. Partiren pel camí de Coanegra, i quan arribaren per devers Son Torrelleta s'aturaren. Obriren el maleter, i segons digueren els acusats, contradint declaracions anteriors, en Miquel no es movia. En Sabater el posà contr la paret i li tirà una gran pedra damunt el cap. En Jaume s'assutà i digué que havien de cercar un lloc per amagar-lo. Trobaren un pou per allà prop, i li tiraren.

Preguntat per l'acusació i el fiscal, Sabater va negar una sèrie de punts de les declaracions fetes amb anterioritat al judici: va negar que a Son Torrelleta fessin bafa de la víctima cridant-li «pareixes un ca asustat», i

MAGATZEM DE MATERIAL
DE CONSTRUCCIÓ

JOAQUIN ESTESO

CARRER DE L'ESGLÉSIA

FONER

**MINYO
INFANT
ESPORT**

Plaça dels Hostals, 13 i 15

Tel. 62 00 48

SANTA MARIA DEL CAMÍ

**GRAN ASSORTIT DE
ROBA PER A GENT GRAN**

Els acusats: Josep Antoni Sabater, Martí Sastre i Jaume Ripoll

també que en aquells moments la víctima encara donava senyals de vida, i que els demanà que el deixassin en pau.

Seguint encara amb la declaració de Sabater, va dir que després de tot el que feren, en Martí es trobava molt afectat, i que ell li digué que es posàs tranquil, però que no l'amenaçà. També acceptà, preguntat pel seu propi defensor, que havia begut bastant; i negà que l'acció hagués estat planejada amb antelació.

ELS REMORDIMENTS DE MARTÍ SASTRE

El segon acusat que va declarar va ser en Martí Sastre, i va venir a corroborar la declaració del seu company de feina: que efectivament havien passat per davant el Bar Espanya, que no coneixia ni sabia res de Miquel Morro, que després d'acompanyar en Josep

Antoni Sabater a ca seva va tornar a s'Avenç per prendre un cafè, i que en Jaume ja no hi era, a més de confirmar, com ja hem dit, la versió dels fets contada pel primer acusat. Aquesta versió del judici estava plena de contradiccions respecte a les declaracions de l'acusat quan es va entregar a la Guàrdia Civil, i així ho va fer notar l'acusació.

Martí Sastre va reonèixer que feia tot allò que li deia en Josep Antoni. També va acceptar que va pulveritzar la víctima amb l'extintor del cotxe, això sí, anant alerta a no ferir-li els ulls, «per no deixar-lo cec».

Quan va arribar a ca seva, en Martí ho va contar a la seva dona, que no s'ho podia creure i també va marcar aquell dia a un calendari. Més envant també ho va contar a un company seu que és Guàrdia civil. Mentrestant, davant el nerviosisme que patia, el seu company de crim, en Sabater, l'intentà tranquil·litzar. Encara que digué que no l'amena-

çà, en Martí reconegué que de no haver estat per ell, ja s'hauria entregat a la Guàrdia Civil molt abans.

Coincidint amb les declaracions del primer acusat, i en clara contradicció amb les seves pròpies confessions efectuades amb anterioritat, Martí Sastre negà al fiscal i a l'acusació particular que en cap moment ningú parlàs d'anar a cercar una escopeta, i també desmentí que en Miquel fes crits d'auxili a Son Torrelleta, així com també el fet que l'haguessin pegat amb un martell abans d'esclafar-li el cap.

JAUME RIPOLL:

«ESTAVA ACOLLONAT»

El darrer acusat en declarar va ser en Jaume Ripoll. En la seva declaració va dir, entre altres coses, que no esperava en Saba-

Fusteria

Martorell

Taller:
Bartomeu Pasqual

Tenda:
Carrer Llarg, 89

CONSPORT

AUXILIAR CONSTRUCCIÓ

PISCINES - TENNIS - XALETES - SAUNES - COMPLEMENTS

Mateu Juan Matas

DIRECTOR

Barceló i Combis, 10

PALMA DE MALLORCA

Telèfon 46 52 11

El pare i un dels germans de la víctima

ter a s'Avenç, que tampoc esperava tenir cap brega aquell dia amb en Miquel, en definitiva, que no tenien res planejat; encara que va reconèixer que pensava que la víctima es mereixia una lliçó, però que aquella nit no n'havien parlat. Segons ell, l'únic que volia era que en Miquel Morro no anàs al seu bar, perquè sempre hi armava escàndol.

Quan l'anaren a cercar a ca seva, el cridaren pel porter automàtic; i encara que no va contestar ell personalment, va davallar en poc temps, sabent que era en Sabater qui el demanava, imaginant-se que en Miquel tenia a veure amb tot allò, i mentre tenia el pis ple de convidats perquè estava celebrant el seu propi aniversari. Una vegada sortit de ca seva, va entrar dins el cotxe «sense sebre si en Miquel era viu o mort», mentre els altres li contaven que el duïen dins la maleta del cotxe.

Una vegada a Son Torrelleta, segons la versió de'n Jaume, ell no va tocar per res la víctima, sino que es va mantenir allunyat. «Estava acollonat», va repetir unes quantes vegades durant la declaració. Així i tot va ser ell qui, en veure que en Miquel era mort va suggerir als altres de cercar un indret on amagar el cos, perquè no el poguessin trobar.

Una vegada comès el crim, en Jaume no va tornar parlar del tema amb els altres dos,

ni amb cap altra persona, i va continuar fent vida com sino hagués passat.

Acabades les declaracions dels acusats, arriba el torn dels testimonis. L'acusació particular va citar la persona que havia venut el cotxe a Martí Sastre, simplement per constatar que quan li va vendre no hi havia dedins cap porra, martell, ni altre objecte contundent. La defensa, en canvi, va renunciar al dret de fer declarar els testimonis citats, sense que el fiscal i l'acusació hi posassin cap impediment.

Després del dictamen pericial del forense, en el qual va dir que no es podia determinar si la víctima havia rebut o no ferides mortals abans de tirar-li la perra, va continuar la sessió amb l'exposició de les conclusions.

PER AL FISCAL «AQUEST CRIM ES EL FRACÀS DE LA HUMANITAT»

En primer lloc va intervenir el fiscal, Antonio de Vicente, que va tenir una brillant oratòria, segons comentaris recollits entre el públic i la premsa. Va demanar trenta anys pel delictes d'assassinat amb acarnissament (en castellà, «ensanchamiento») per a cada un dels tres acusats. Va retirar l'agreujant de premeditació, encara que no negà que n'hi hagués hagut.

Per al fiscal, a Miquel Morro el mataren de forma covarda i cruel, es va tractar d'un crim que va definir com «el fracàs de la humanitat». Possiblement la víctima era una persona molesta o baralladissa, qualificatiu que es va permetre després de dir que qualsevol persona mereix respecte. Però fos com fos, no mereixia pena de mort de cap de les maneres. En canvi el mataren després de fer-li una emboscada i un atac súbit, amb alevosia, agafant totalment esprevingut en Miquel, al qual no li donaren cap oportunitat de defensar-se.

Tots tres acusats, segons el fiscal, es podien considerar autors de l'assassinat: en Sabater ja havia reconegut esser-ne l'autor material. Pel que fa a l'actuació de Jaume Ripoll, després de fer notar que hi havia molts de

punts obscurs a les declaracions dels acusats, va manifestar que considerava surrealista la versió que se'n despenia, sobretot arribat el moment en que van a cercar en Jaume a ca seva i ell baixa, deixant els convidats. Per què havia de baixar? per trobar-se amb un situació davant la qual s'havia d'assustar? «estava massa bé dins ca seva per a baixar a asustar-se», senzillament va baixar perquè havia arribat el moment de donar-li la lliçó a Miquel Morro.

Pel que fa a la culpabilitat de Martí Sastre, que segons les declaracions havia estat passiu durant tot el temps, el fiscal no es va aferrar simplement a l'argument de que obeïa i prou. Hi va haver un moment en el qual va voler posar el seu gran d'arena a l'assassinat. Si no havia participat en la pallissa perquè en Sabater es bastava totsol, quan varen tenir en Miquel mort o mig mort, el va haver de rociar amb l'extintor, per així deixar clara la seva participació en els fets. El senyor de Vicente va rebutjar l'argument de l'ambriagués dels acusats com a atenuant.

SEGONS L'ACUSACIÓ, JAUME RIPOLL VA SER EL CERVELL

Després del fiscal, va arribar el torn de l'acusador particular, Sr. Nigorra, qui va sol·licitar per cada un dels tres acusats trenta anys per assassinat amb premeditació, acarnissament i nocturnitat, així com dotze anys més pel delictes de detenció il·legal i mig any pel de inhumació il·legal, així com una indemnització de trenta milions de pessetes per a la família de la víctima.

Després de la petició de penes, va començar la seva intervenció amb una defensa de la persona de Miquel Morro, a qui va qualificar com una persona apreciada pel poble. També va fer la consideració que va ser la set de venjança, viva encara després de set mesos d'una brega de cafè, la que va moure a cometre el crim.

Per a l'acusador tot va obeir a un pla preconcebut, el cervell del qual va ser Jaume Ripoll, a qui va definir com a fred i calculador, amb la sang freda suficient com per fer

JOAN FORTEZA CAMPINS

Instal·lacions elèctriques
xarxes de baixa tensió
bombes submergides

Carrer Bartomeu Pasqual, 4 A - Tel. 62 09 39

qualitat balear s.l.

DISTRIBUIM ELS LICORS DE SANTA MARIA
I ELS VINS DE BINISSALEM

Rei Sanxo, 3

Tels. 14 00 17 - 62 01 66

La mare d'en Miquel, en un moment de la vista

notar a Josep Antoni que duia la roba tacada de sang, o per pensar que s'havia de cercar un lloc per amagar el cos; qui es va confabular amb el seu company Sabater, definit com un home d'instints primaris i bravejador.

Durant la seva intervenció, va fer la seva reconstrucció dels fets partint de la base de que l'acció estava planejada, i que en Jaume n'era el cervell, i posant l'accent en els aspectes més emotius, fins al punt que la mare de'n Miquel no va poder evitar plorar quan Nigorra explicava que en Miquel cridava «mamà, mamà» quan a Son Torrelleta es va veure en perill de mort.

Segons l'acusador tots tres es podien considerar autors de l'assassinat des del moment que hi havia hagut un acord previ i una actuació conjunta, i posà exemples de sentències que així ho havien considerat. També defensà la idea que hi havia hagut d'entenció il·legal des del moment que impediren actuar la víctima i la varen tenir literalment tancada.

El defensor de Josep Antoni Sabater, sr. Barceló, va demanar al tribunal que tingués en compte les proves objectives, i va fer menció a l'estat anímic del seu defensat, «irritable i amb escassos mecanismes de control». Va negar que hi hagués hagut alevosia, premeditació ni acarnissament, i va conside-

rar que s'havien de tenir en compte dos factors: un «estat passional semblant a arrehat o obcecació, per l'odi», fet que impedeix que hi hagi premeditació; i embriaguesa, que afecta de manera diferent que la circumstància anterior.

El sr. Barceló demanà la pena de sis anys de presó per al seu defensat, per delictes d'homicidi.

Pel que fa al defensor de Martí Sastre, Sr. Salas, poca cosa vos podem dir de la seva intervenció, ja que va parlar tan fluixet que des del banc del públic no es podia entendre què deia. Va demanar la pena de sis anys pel delictes de complicitat en homicidi.

PER AL SEU DEFENSOR, NOMÉS ES POT ACUSAR EN JAUME PER ENCOBRIDOR

El darrer en intervenir va ser el defensor de Jaume Ripoll, sr. Perera, que va tenir una actuació certament brillant, que no defraudar les expectatives del que coneixien la fama d'aquest advocat, encara que es va estendre en qüestions legals que ben segur que interessaven més al tribunal que no al públic, sobretot després de tantes hores de judici.

El sr. Perera va tenir el bon detall, tot just començada la seva intervenció, de solidaritzar-se amb els pares de la víctima.

Segons l'advocat de Jaume Ripoll, el seu defensat no va intervenir personalment en els fets, i la seva conducta no es podia equiparar a la dels altres acusats, va demanar per això una individualització de les responsabilitats. En Jaume no va ser coautor del delictes, ni tan sols còmplice, sino que va ser senzillament encobridor (sempre segons la defensa).

En Jaume només volia que en Miquel el deixàs en pau, no sentia cap motiu de venjança ni va tenir cap incident amb la víctima, només havia comentat la presència de Miquel Morro dins Can Calet, i la necessitat de donar-li una lliçó. Segons Perera no hi va haver concert previ, no hi havia cap prova d'aquest fet.

Va qualificar d'«error» el fet que Jaume baixàs de ca seva quan el cridaren pel porter automàtic, i en veure tot el que havia passat es va quedar «acollonat», en pròpies paraules de l'acusat. No hi havia una sola prova que

Jaume hagués tocat la víctima en cap moment. També va negar que es pogués considerar el seu defensat com a còmplice, ja que no havia col·laborat ni tan sols en actes auxiliars.

Per al defensor, només es pot considerar a Jaume encobridor d'un delictes d'homicidi: coneixia el fet, però no hi havia participat; i el coneixia com a homicidi i no assassinat, ja que no coneixia el caràcter alevós de l'acció. A més de considerar Jaume Ripoll víctima del seu «error» esmentat (quan va baixar del pis), el defensor va dir durant un moment de la seva intervenció que la desgràcia de'n Jaume havia estat el fet que el seu bar estàs situat davant Can Calet.

Amb la intervenció de l'advocat Perera va acabar la sessió. Varen esser sis llargues hores apassionants i amargues, pel fet de reviuire uns successos que varen commocionar la vida del nostre poble, i especialment d'unes quantes famílies directament afectades. Durant la sessió no es va registrar cap incident destacable, només el jutge va haver d'ordenar a la mare de Miquel Morro que callàs en una ocasió, ja cap al final de la sessió. També al pati de l'audiència, alguns familiars de la víctima varen increpar els acusats quan passaven dins el furgó, sense que l'incident transcendís.

Com es pot deduir de les distintes declaracions i intervencions, hi ha interpretacions totalment oposades dels fets, especialment pel que fa al paper de Jaume Ripoll, per a l'acusador es tracta de la persona que va trammar l'assassinat, mentre que per la defensa és únicament un encobridor. També convé remarcar les diferències i contradiccions que hi hagué entre les declaracions del moment en que es descobrien els fets, i les que els acusats feren dins la sala. Queda sense aclarir si hi hagué premeditació i acarnissament o no, ja que les versions de l'acusació i defensa divergeixen molt sobre aquest punt. Per desgràcia, tal com es va dir en un moment del judici, en Miquel Morro no hi és per a oferir la seva versió.

La paraula la té ara el tribunal. En el moment de tancar l'edició encara no s'havia fet pública la sentència.

Mateu Vich

Joan i Maria

PERRUQUERS

Antoni Gelabert, 18 - Tel. 62 06 81

Estudi
fotogràfic
Llorenç
Frontera

Plaça Hostals, 44
SANTA MARIA DEL CAMÍ

Tel. 14 00 52

N'HI HA QUE NO RESPECTEN NI ELS MORTS DESTROSSES AL CEMENTERI

La notícia va saltar a tots els diaris de l'illa durant aquest passat més de març, i va causar impressió especialment dins els pobles de Santa Maria, Bunyola i Consell. Els cementeris d'aquests tres municipis varen ésser objecte de destrosses i profanacions diverses, amb la consegüent preocupació de molta gent.

Pel que fa al cementeri de Santa Maria, algú hi va entrar i va causar desperfectes i desordres a nou nínxols, les plaques dels quals varen aparèixer rompudes. La Guàrdia Civil va començar a fer investigacions, i va tancar el cementeri al públic durant una setmana, davant la quantitat de gent que hi volia entrar per veure si les tombes dels seus familiars havien estat profanades; i per a millor poder investigar. Va ser després quan es va descobrir que també dues tombes havien estat objecte de profanació, ja que es va veure que no hi havia els rams i corones que hi havien dipositat poc temps abans. Quan es varen obrir, varen trobar les corones dedins, i també varen veure que havien tocat i desordenat les tombes, que havien mogut algunes caixes d'enterrament recents. No havien tret, però cap mort de la seva caixa, tal com sembla que havia succeït a Consell.

Sembla ésser, encara que no ha estat confirmat definitivament, que l'autor dels desordres va ser un jove d'Inca. És fàcil d'imaginar que l'autor (o els autors, si finalment resulta que eren més), no té les seves facultats mentals en molt bon estat. Certament és fàcil d'imaginar que per entrar dins tombes on hi ha cadàvers de poques setmanes han d'estar una mica tocats del boll,... i tenir molt de fetge!

El succés, per sort, no s'ha tornat repetir, i una vegada arreglats els desperfectes i posat ordre, el cementeri va tornar a la seva pau i quietud habitual.

SOPAR DE XEREMIERS

A principis del mes de març es celebrà com ja és habitual els darrers anys, el sopar de xeremiers, també com cada any fou al bar comerç.

Aquest sopar és iniciativa dels xeremiers locals, n'Andreu Davit i en Toni Xiselles, que cada any conviden a sopar de cabrit rostit, als seus col·legues pels altres pobles i ciutat. La vetllada fou molt animada sobretot quant els bufadors, ja tenien la panxa plena i es posaren a sonar, fent del café una festa. Hi havia parelles de son Roca, Pina, Sencelles, Santa Eugènia, Montuiri i de la Calatrava i tots els bufaren de granat. Bona trobada i fins l'any que vé.

CLÍNICA VETERINÀRIA

MARTA PLA I DALMAU

MANESCAL
Col. 418

De dilluns a divendres:

**De 9 a 13 h. i de
16 a 20 h.**

Dissabtes:

De 9 a 13 h.

Urgències 24 h.:

TEL. 28 13 13

(Angel 24)

**Sol·licitar el BUSCA 2.300
del Dr. OLIVER**

**C/. Bernat de Santa Eugènia, 17, baixos, local 5 - Tel. 14 05 11
SANTA MARIA**

Sa Perxa

tota casta d' embotits
formatges, pates, vins i caves
pollastres, conis i cuixes de xot a l' ast

Tel. 62 11 17

**SA
GERRERIA**
CERÀMICA SERRA

**Carretera d'Inca
Tel. 62 01 71**

VII FIRA D'ES FANG

Com cada any just abans de Pasqua, s'ha celebrat la tradicional Fira d'es Fang, organitzada per l'Ajuntament de Marratxí. Les instal·lacions de «Ses Tres Germanes» han aconegut durant deu dies les obres dels 35 ceramistes que han participat en aquesta fira, procedents de molts de pobles de Mallorca. També ha assistit a la fira, convidat per l'organització un terrissaire català, concretament de Cardedéu, un poble veïnat de Barcelona.

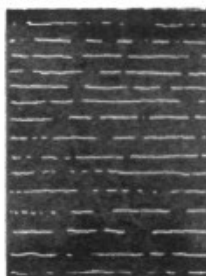
La representació del nostre poble ha estat formada per tres ceramistes: Ramón Canyelles, Vicenç Ferrer i Can Bernat.

Tots els participants a la Fira tenien un stand propi al recinte

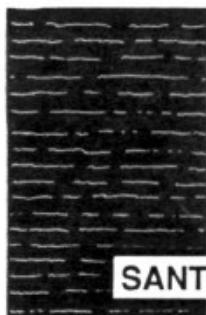

Ca'n Bernat

SA SINI SA SINI

Café'

SANTA MARIA

Ramón Canyelles

cubert, on mostraven la seva producció, i en cas de voler vendre directament els seus productes al públic, disposaven d'un altre trast a l'exterior. El mal temps dels darrers dies, va provocar una minva de visitants, si bé durant els deu dies que durà la Fira, varen ser moltes les persones que la visitaren.

A l'acte de cloenda, que fou presidit per Gabriel Canyelles, s'entregaren els premis Benet Mas als millors stands, essent el primer premi pel ceramista santamarier Ramón Canyelles. La votació l'havien efectuada els professors de les diferents escoles que visitaren la Fira.

Vicenç Ferrer

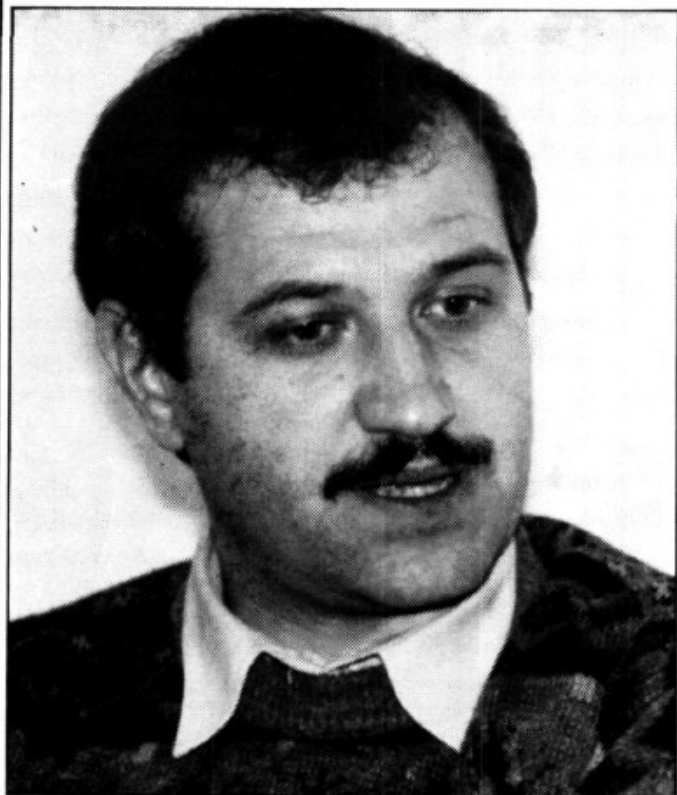
CONSTRUCCIONS

MATEU GARCIA LLINAS

Cuartel, 1º, nº. 12 (Camí de Coanegra)
Telèfon: 62 08 83

MATEU MORRO, CANDIDAT A LA PRESIDÈNCIA DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

El Consell Polític del Partit Socialista de Mallorca-Nacionalistes de Mallorca (P.S.M. - N.M.) decidí en reunió celebrada el passat dia 22 de Febrer anomenar definitivament a Mateu Morro, Secretari General d'aquesta força política i batle de Santa Maria del Camí, com a cap de llista de la candidatura al Parlament Balear i candidat a la Presidència de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

En Mateu Morro ja compta amb una extensa experiència electoral perquè ja s'ha presentat com a número 1 del P.S.M. en diversos comicis al Parlament Estatal i al Parlament Europeu, però és la primera vegada que encapçala la llista nacionalista en unes eleccions autonòmiques.

Com que es dona per segur que el P.S.M. obtindrà representació parlamentària també es dona per segur que en Mateu obtindrà un acta de diputat. I com que també tornarà a entrar com a regidor (o batle) a l'Ajuntament de Sta Maria, això vol dir que a partir de la propera legislatura en Mateu compartirà les tasques de parlamentari amb l'activitat municipal. Val a dir que aquests són càrrecs perfectament compatibles i actualment ja en tenim diversos exemples com és el cas del batle de Marratxí Guillem Vidal, el batle de Felanitx Cosme Oliver, la batlesa de Costitx Maria Antònia Munar, tots ells són batles i al mateix temps diputats en el Parlament Balear.

Des de la revista «Coanegra» volem felicitar el nostre company de redacció i desitjar-li sort i encert en aquesta nova experiència.

TRES NOUS CURSETS

El passat mes de Març ha estat molt mogut quant a inicis de cursos, un de tapisos, un de fotografia i la continuació del de cuina son els que es varen iniciar recentment.

Curset de tapisos.

Fa unes setmanes, es va iniciar el curset de tapisos. Els dilluns i divendres a les vuit del vespre i els dissabtes a les cinc de l'horabaixa a l'escola graduada es donen les classes per part de n'Angela Dolç que el que pretén, ensenyar les tècniques bàsiques per a la confecció de tapisos, diferents castes de nus, de fils i altres materials així com aconseguir diferents textures i volums. El curs disposa d'una sala per ells tot sols, la qual cosa va molt bé per així no haver de tragar els pesats voluminosos ormeigs. La composició és ja cosa personal, hem sabut que probablement quan hagi finalitzat el curs, es farà una exposició, amb els tapisos confeccionats al curs.

Curset de Fotografia

En Miquel Rosselló és el responsable de dur a terme el curset de fotografia, també a l'escola graduada, aquest pic el dimecres a les nou del vespre. El curs està enfocat per tal de que els aficionats a la fotografia, aprenguin l'ús d'una càmera reflex multi òptica, així com de diferents tècniques de la fotografia. El curs també inclou revelat en blanc i negre i dins el programa estan previstes sortides pràctiques.

Torna al curs de Cuina

En línies generals, el curs de cuina vendrà a esser una continuació del de l'any passat, el professor serà altres cop el cuiner Rafel Fiol. Aquest curs havia de començar el passat mes de fet feren una reunió a on es va decidir fer dos grups: un per a nous alumnes i l'altre pels que ja assistiren al passat curs. Per raons de salut del mestre, el curs se va proposar al mes d'abril.

No hi ha hagut tanta aflluència del públic, el que possibilitarà que es realitzi amb més tranquil·litat. Es veu que molts s'estimen més sopar a ca seva.

DEMOGRAFIA

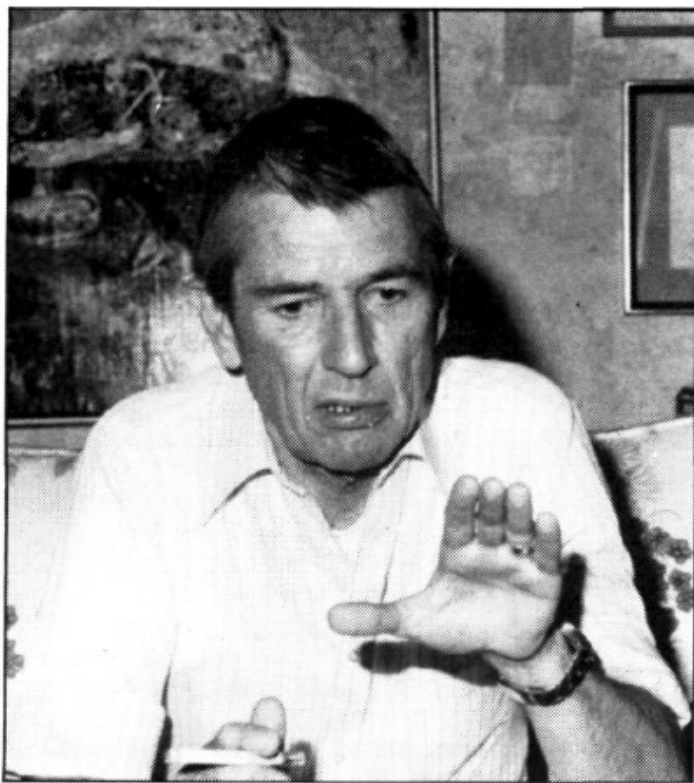
NAIXAMENTS

Alexander - Nicolau Mercadal Hally (26-02-91)
Josep - Antoni Miras Campins (27-02-91)
Maria Garcia Corcoles (04-03-91)
Marc Barcelona Garcia (15-03-91)

DEFUNCIONS

Antònia Canals Perelló (28-11-1899/24-02-1991)
James Richard Miller (16-01-1925/02-03-1991)
Amparo Gerindote Ortega (.../11-03-1991)
Font Registre Civil 23-03-91

RITX MILLER VA MORIR

El passat dia 2 de març, el pintor santamarier Ritx Miller va decidir deixar de viure. Aquell dia havia quedat amb una amiga seva, i davant la seva tardança el varen anar a cercar a la seva casa de Can Fonoll. Va ser massa tard, Ritx Miller ja era mort.

Al funeral per la seva ànima que va tenir lloc a la Parròquia hi assistiren nombroses persones, especialment del món de la pintura i de l'art en general. Entre els assistents podem mencionar la presència del germà del difunt, Ralph Miller, acompanyat de la seva esposa, així com el cònsol d'Estats Units Tummy Bestard. Del món del l'art, entre altres hi assistiren pintors i escultors com José María de Labra, Jorge Pombo, Nils Burwitz, John Ulbricht, Ellis Jacobson, Gerard Matas, Ramon Canet, Maria Carbonero, Joan Artigues, Antonio Sabater, Angela von Newman, José Coll, Tolo Seguí, J.M. Roca Fuster, Menéndez Rojas, Miquel Morell, Pep Canyelles, Josep Maria Sirvent, Joan Riutort, Joan Oliver Maneu, Angel San Martín, Rafael Amengual; galeristes com altres personatges relacionats amb el món pictòric. Entre els assistents al funeral de Ritx Miller també hi poguérem veure Josep Melià, escriptor i periodista; Josep Mascaró Pasarius, crític d'art, Joan Nadal, parlamentari balear; així com membres de l'Ajuntament, entre els quals hi havia el batle Mateu Morro, i la regidora de cultura Francisca Coll. No hi faltaren, com és natural, Selma Harris, Maria Amengual (que dedica un article a l'amic desaparegut en aquesta mateixa revista, o la família Sbert Castanyer de Ca'n Fonoll. Va ser molta, en definitiva, la gent que va voler retre el seu darrer homenatge a l'artista.

Ritx Miller havia nascut a Texas feia seixanta-sis anys, i va viure a Mallorca durant prop de trenta, devuit dels quals al nostre poble, fins al punt que ell es considerava, perquè ho era, un santamarier. Mateu Morro, aleshores redactor de la revista Coanegra el va entrevistar l'any 65, i ens va contar alguns dels seus punts de vista, de les seves vivències, que podeu llegir al

número 23.

Poca cosa més podem afegir. Miller es va retirar del món, d'aquesta vida, però hi deixà la seva obra.

RITCH

El nostre pintor Ritch Miller va morir. No és fàcil haver perdut un gran amic.

S'han escrit tantes coses aquests dies que possiblement queda poc per dir.

Aquí li voldríem dedicar unes quantes retxes, a aquesta mateixa revista que ell llegia número a número.

Vaig conèixer en Ritch quan jo encara duia l'uniforme d'anar a escola. La padrina em deia: «veus aquell senyor?, és pintor». Possiblement va ésser de les primeres vegades que vaig sentir parlar en sèrio de pintura. Com saben fer els al·lots, entre inocència i picardia, un dia li vaig demanar: «és ver que és pintor?», ell em va dir que sí, i ràpidament li vaig treure un llapis i un paper i li vaig dir «em fa un dibuix aquí?». No record exactament que me va respondre, però probablement que un altre dia. A partir de llavors poc a poc nos vàrem anar coneixent, nos vàrem fer amics.

Aquelles històries de la seva infantesa guardant els xotets, somniant ésser pintor, o aquelles que xerraven dels seus avantpassats descendents dels comanxes, em fascinaven. Recordareu que fa uns mesos, amb ocasió d'una inauguració, xerràrem del «pintor de Can Fonoll», d'aquell home nordamericà (texà) que parlava el mallorquí, i que fins fa poc sempre baixava al poble amb la seva bicicleta.

Sempre estava disposat a ajudar, com quan va col·laborar al segon tom de la història de Santa Maria. Altres vegades en coses més senzilles, així com era ell. Sempre tenia una paraula amistosa i un somriure per a la gent del seu poble. Va estudiar i pintar la vida, cada racó de la vall de Coanegra, la llum i les ombres.

Ara, quan li he donat voltes al meu cap, trob l'explicació d'aquella exposició de Pollença fa uns anys, que tant me va agradar. Eren unes gavines que volaven dins un cel blau. Volaven lliures, però volien insistents sortir del quadre.

Aquell dissabte va decidir tornar gavina, transformar-se per a escapar i volar en Pau.

Vola lliure, Ritch.

MAC

Neteja de pous negres

Pastor

Tels. 62 04 49 - 62 08 47

Prolongación Mesquidas s/n. 2º - 1ª.

Santa Maria

EN POQUES PARAULES

CONCERT DE LA CORAL SANT ANDREU DE SANTANYÍ

El passat dissabte dia 23 de març hi hagué un Concert de la Coral Sant Andreu de Santanyí al Convent de la Mare de Déu de la Soledat. Concert organitzat per la Federació de Corals de Mallorca dintre del Cinqué Cicle Quaresmal de Cant Coral, patrocinat pel Consell Insular de Mallorca i comptant en la col·laboració de Sa Nostra.

La Coral de Santanyí és dirigida per Andreu Bennàsser Bonet, que és natural de Santanyí i alhora director de la Banda de Música de Santa Maria i de l'Escola Municipal de Música. El concert constà de dues parts, oferint-se des de peces populars com Rossinyol o A la ciutat de Nàpols, fins a peces barroques de Bach, passant per Mozart, Brams, Mendelsson, Schubert, etc. Un concert coral variat i interessant.

LLIBRES NOUS A LA BIBLIOTECA

S'ens ha facilitat la llista de novetats editorials rebudes a la Biblioteca Municipal per cessions de la Conselleria de Cultura, Conselleria d'Economia i Hisenda i per l'Institut d'Estudis Catalans. Aquestes són:

-«El gasto turístico en 1989» Publicació de la Conselleria d'Economia i Hisenda.

-Documents de la Secció Filològica, I. Publicació del Institut d'Estudis Catalans.

-Proposta per a un estàndard oral de la Llengua Catalana, I, Fonètica. Publicació de l'Institut d'Estudis Catalans.

-Miquel Àngel Riera: «Panorama amb Home» (Antologia) Publicació de la Conselleria de Cultura.

-Gaspar Sabater: «Kristian Krekovic: el artista y su obra». Publicació de la Conselleria de Cultura.

CA NA MAGDALENA

Informàrem que al Carrer Batle Bartomeu Simonet, s'obria una nova botiga, dedicada a la pastisseria i també a les pizzes. A més del despatx de pà, es farà pastissos i pizzes. La retolació de l'establiment és en català i en castellà.

Viver HORTUS

La major exposició de Mallorca
de plantes ornamentals

Cami de Coanegra s/n. - Tel. 62 02 79

INCENDI A FORAVILA

Gràcies al testimoni fotogràfic de Llorenç Frontera us podem oferir les imatges d'un incendi a foravila, al qual hi acudiren els Bombers del Serpreisal, la Guardia Civil i la Policia Local de Santa Maria. Fou a primàries de març, i sols hi hagué danys materials. Sembla que ràpidament fou sofocat.

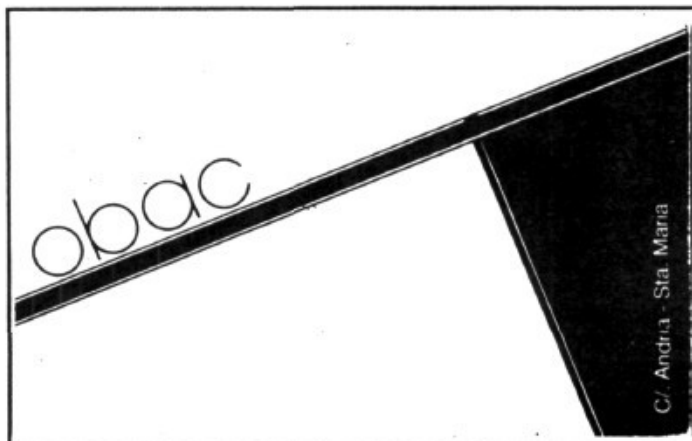
UN POC DE TOT

En poc temps de diferència Llorenç Ribés ha tret al carrer el Volum II i Volum III de Un poc de Tot. Dues plaguets tanmateix mitja quartilla, que és venen al preu de 200 ptes. nosaltres l'hem comprat a Can Beia i Can Menut. Llorenç compta amb la col·laboració de diferents cases comercials a cada volum.

El Volum II d'Un Poc de Tot, subtítolat Acudits-Coverbos, datat al març del 1991, és fet per Llorenç compta amb la col·laboració amb Francesc López, hi ha 14 acudits.

El Volum III, datat a Abril del 1991 i fet per Llorenç, hi ha 7 acudits, i tres transcripcions de notícies en castellà del segle passat, i 4 notícies breus del segle passat.

Us oferim el següent acudit:

Coverbo d'un valent

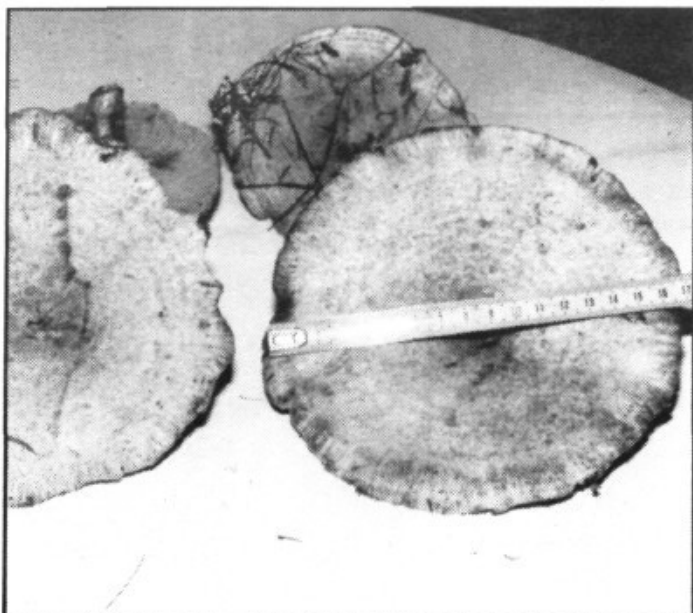
Això era un que entrà dins un cafè tot es tasser estava plè d'homos que bevien i aquest valent que entrà es posà en es centre des tasser.

-Acte seguit es girà cap a la dreta i diguè: d'aquí cap allà tots sou uns cabrons, i tots mitjos cremats feien potadetes, aquell diantre llavors es girà cap a l'esquerra dient: I d'aquí cap allà tots sou maricons.

-A l'acte respongué un tor enverinat dient: Escoltau Mestre jo no som cap «Maricón».

-I aquell li envergà grapada i li digué: Me cagon dell sagrat idò si no sou cap maricón passau a s'altre banda.

ESCLATASSANGS FORA DE TEMPS

Encara que paresqui mentida, els esclatassangs que vèim en aquesta fotografia han estat trobats a principis del mes de març. Els autors de la troballa varen ser en Pere des Comerç i n'Andreu David, que ben segur no es creuen allò de que els esclatassangs surten a finals de tardor. Alguns despitats ho fan a finals d'hivern.

ACCIDENT A LA CARRETERA

Divendres dia 22 de març, devers les 9 del matí hi va haver un accident a la soritda de la carretera de Bunyola cap a Inca.

TALLERS T & B

-Reparació d'automobils en general
especialitat en SIMCA i CHRYSLER
servei de grua
Venda de Vespes i Vespinos

Plaça Jaume III
Tels. 62 04 74 - 62 01 52 - 62 06 70

Sembla esser que un camió Scania de transport va estrenyer un Renault 11. Per sort no hi va haver desgràcies personals, tan sols un cotxe ben «arreglat».

CANVI DE PLAQUES I NUMERACIÓ DE LES CASES

S'està procedint al canvi de plaques dels números de les cases, que en molts de casos no coincideix amb el número que hi havia abans. Les noves plaques, un poc més grosses, són de color blau. Duen el número pintat en blanc i al costat esquerr a dalt hi ha l'escut de Santa Maria, amb tots els seus colors.

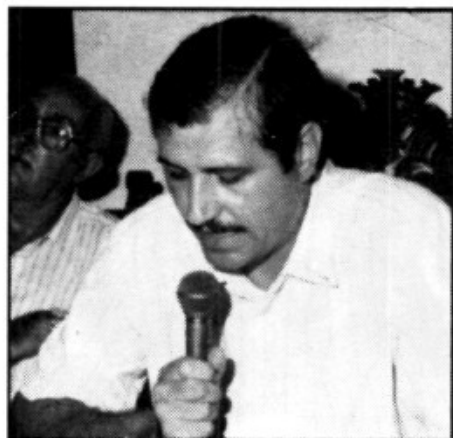
MIQUEL SANTANDREU

*Vespinos - Mobylettes
*Moto-serra ECHO
*Moto-cultor PIVA
*Vespa

Bernat de Sta. Eugènia, 126 - Tel. 62 00 77

ELECCIONS MUNICIPALS 91

EL P.S.M. TÉ LA LLISTA QUASI A PUNT

El Partit Socialista de Mallorca ja té bastant avançada la confecció de la llista que presentarà a les eleccions municipals a Santa Maria, però oficialment només s'ha donat el nom de Mateu Morro, que serà qui encapçalarà la llista. La resta dels candidats, sobretot pel que fa als primers llocs, està pràcticament perfilat, però davant la possibilitat de que encara hi pugui haver canvis de darrera hora els nacionalistes encara no han volgut facilitar la llista definitiva.

PEP ESTARELLES, CANDIDAT A BATLE PEL PARTIT POPULAR

Josep Estarelles ha confirmat a Coanegra que és el candidat a batle pel PP-UM a l'Ajuntament de Santa Maria del Camí, així desapareixen els rumors de que es retirava de la política municipal activa. D'altra banda no ens pogué facilitar la

llista del Partit Popular, ara bé ens indica que hi hauria algunes novetats importants als primers llocs de la llista, i que també hi hauria gent que repetiria. Ens manifesta que «hi ha gent que ens està animant, i gent que en principi està compromesa a anar a la llista, em referesc als nous, que s'ho acaba de pensar, però que segur que diran que sí».

POSSIBLE CANDIDATURA D'ESQUERRA UNIDA

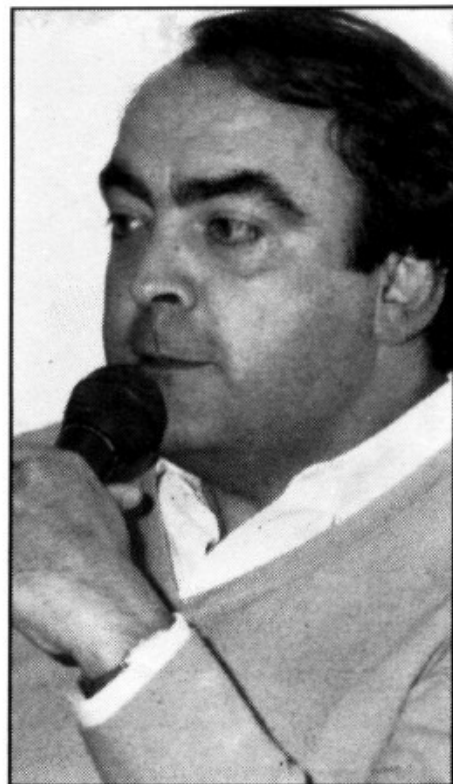
També hem tengut informacions, encara que no segures, que la coalició Esquerra Unida fa comptes de presentar candidatura al nostre poble.

EL CDS NO SAP SI ES PRESENTARÀ

Pel que fa al CDS, membres d'aquest partit ens han dit que encara no tenen cap llista feta. Al moment de tancar l'e-

dició els centristes encara no tenien confirmat ni tan sols si presentaran candidatura o no a l'Ajuntament de Santa Maria.

ANTONI SANTANDREU, CAP DE LLISTA DEL PSOE

Segons han declarat fonts socialistes a Coanegra, el cap de llista del PSOE per a les pròximes eleccions municipals serà l'actual regidor d'aquest partit Antoni Sandandreu, mentre que la resta de la candidatura encara no s'ha fet pública.

**CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"**

Mare Nostrum

SEGUROS

ANTONI OLIVER
AGENT

C/. Jaume Ferrer, 5

SANTA MARIA

Tel. 14 00 35

UN PLENARI DENS SENSE ELS REGIDORS DEL P.P.

El passat dia 14 de Març va tenir lloc una important sessió plenària que tingué la particularitat de celebrar-se sense els regidors del P.P., que en un escrit prèviament adreçat al batle havien comunicat la seva no assistència.

El tema més important de la reunió era l'aprovació dels pressuposts per l'any 1.991, dels quals ja informam en un altre espai d'aquest mateix número de «Coanegra». Però hi havia altres temes d'interès que us resumirem breument.

En primer lloc es va aprovar el conveni de col·laboració en matèria de serveis socials amb el Consell Insular de Mallorca, el qual aportarà un 50% de les despeses per fer front al reforçament de la Unitat de Treballs Socials, que consistirà en tasques d'informació i orientació, ajuda domiciliària i manteniment del mejador social.

D'altra banda la Conselleria d'Obres Públiques finalment pagarà a l'Ajuntament per l'expropiació dels terrenys de «Ca la senyora Niça», pertanyents al legat de na Margalida Calafat i que varen ser expropiats fa bastant de temps per la Conselleria per a la construcció de l'autopista sense que en principi s'hagués previst una contraprestació indemnitzatòria a favor de l'Ajuntament. Finalment, la Conselleria ha accedit a indemnitzar l'Ajuntament de Sta. Maria per aquesta expropiació.

Aviat s'incrementarà la il·luminació a fora-vila, concretament al camí de Coanegra i al Camí de Can Franco.

Pel que fa a provisions d'empleo, el Ple va aprovar les bases per a proveir d'un oficial 1^a el mercat. Igualment es prorrogà per un any el contracte al personal laboral de l'Ajuntament, mesura que afecta a Mateu Gelabert, Ramón Bover, Francesca Mairata i Maria Antònia Gil.

Per acabar informarem de que es va decidir de posar el nom de Francesc de Borja Moll al carrer que fins ara s'havia dit «Molineros». D'aquesta manera la vila de Sta. Maria del Camí ret homenatge a l'il·lustre fillòleg recentment traspasat. El Plenari també va recordar el pintor Rafel Adrover, que havia participat en el moviment ciutadà en favor de la Residència, i del pintor Ritx Miller, artista reconegut a nivell mundial i que des de feia un bon grapat d'anys s'havia instal·lat a Santa Maria.

SUBVENCIONS PER A 1991

Revista Col. R. Lull:	32.500
Revista Escola Pública:	38.000
Club de Bàsquet:	270.000
Club Unió Ciclista:	68.000
club de Futbol:	270.000
Talls Novells:	38.000
Esc. Margalida Mateu:	38.000
Grup Mitjorn:	54.000
R. «Coanegra» (Publicitat):	117.000
APA C. Ramon Lull:	81.000
APA C. Públic:	81.000
C. Planca Unió STM.:	30.000
Associació 3a Edat:	119.000
Org. Lluc a peu:	54.000
Societat de caçadors:	33.000
AFCAT:	33.000
Banda de Música:	162.000
Cora:	27.000
Material didàctic en català:	108.000
Festa dels Vells:	54.000
Festes de Setembre:	189.000
G. Teatre s'Escoleta:	38.000
TOTAL:	1.934.500

Instal·lacions - Pressuposts
Reparacions

Instal·lacions BOMBES
SUMERGIDES

LLORENÇ SANS

Reis Catòlics, 59 4.ª - 1.^a
Telèfon 24 68 74
Palma de Mallorca

Carrer Casanovas, 21
Telèfon 62 06 02
Santa Maria del Camí

**VIVERS
SANTA
MARIA**
SAT 7117

Carretera de Bunyola, Km. 1

Telèfon 14 00 41

EL P.P. NO VOLGUÉ ASSISTIR AL DARRER PLENARI MUNICIPAL

La darrera sessió plenària ordinària de l'Ajuntament es va haver de celebrar sense la presència dels cinc regidors del Partit Popular, que volgueren d'aquesta manera demostrar la seva protesta per la forma de governar practicada per la majoria municipal. El fet de no comparèixer el grup municipal popular tenia una especial significació tenint en compte que a l'esmentada plenària s'havia de discutir el pressupost municipal per a 1.991, el qual d'aquesta manera va quedar aprovat sense oposició. L'incident va tenir un considerable tractament informatiu a través d'alguns mitjans de comunicació de Palma i ara la revista «Coanegra» ha considerat oportuna per tal de clarificar les postures d'uns i altres la publicació íntegra de l'escrit datat el 14 de Març i adreçat al batle per medi del qual el P.P. anunciava la seva intenció de no presentar-se al plenari explicant les causes d'aquesta decisió, i també publicam la resposta del batle llegida en el transcurs de la sessió. Val a dir que l'escrit firmat pels regidors del P.P. estava redactat en castellà però l'hem traduït amb la màxima fidelitat.

ESCRIT PRESENTAT PEL GRUP MUNICIPAL DEL PARTIT POPULAR:

«El Grup Popular component de l'Ajuntament de Santa Maria el prega d'incloure el present escrit en les comunicacions del proper Plenari Municipal a celebrar el 14 de Març de 1.991.

Volem amb aquest comunicat deixar constància de la nostra indignació per la vexació continua i sistemàtica a què som sotmesos pel Grup de Govern que Vostè presideix, des del seu anomenament com a batle el passat mes d'Agost, gràcies a una Moció de Censura.

El nostre grup, el Popular, fins que se demostrí el contrari, és a dir, a les urnes, atresora el sentir i pensar de la majoria d'habitants de Santa Maria, i com ja denunciàvem en la tristament célebre Moció de Censura, es van complint sobradament els nostres pronòstics, en el sentit de que la majoria variopinta que es va formar, té com a principal objectiu l'anul·lació de totes les nostres iniciatives, i l'escapçament de tots els nostres drets legítims.

Durant aquests mesos les humiliacions han estat constants:

-Ens ha estat denegat el dret reconegut en el Reglament Orgànic de funcionament del nostre Ajuntament, de disposar d'un lloc a la Casa Consistorial, on poguéssim reunir-nos com a Grup Municipal.

-Hem sofert una marginació total no tan sols en matèria de decisions, sinó fins i tot d'informació. S'han organitzat multitud d'actes festius sense ni tan sols convocar el nostre Representant a la Comissió corresponent. Les obres municipals efectuades, algunes amb un pressupost important d'uns quants de milions de pessetes i per cert adjudicades directament, no han merescut ni tan sols la convocatòria d'una senzilla reunió per informar-nos.

-En els actes oficials s'han «oblidat» de convidar-nos...

En fi, per a què seguir: Quina ironia! Quin cinisme!, en unes

persones que violentant el sentir popular accedien al govern per segons elles, democratitzar l'acció municipal.

I ara, sorgeix la gota que umplí el tassó de la nostra dignitat i paciència. Rebem la convocatòria del Plenari ordinari a celebrar el 14 de Març actual, i com un punt més del dens ordre del dia s'inclou l'aprovació del Pressupost; és a dir, la decisió més important d'un Consistori on es contemplen les inversions, places de personal, préstecs, etc... i que endemés enguany canvia substancialment la seva estructura de configuració, en ell despatxen com un assumpte intrascendent, una simple Comissió d'Hisenda, que ve marcada per Llei, que comença a les 7'00 hores i acaba a les 7'30 en què comença una altra reunió. En total mitja hora per a solventar el Pressupost i endemés discutir un altre punt. Sr. Batle, què llunyanes queden les seves perorates des de l'oposició, en el sentit de que els Pressuposts havien de debatre's les vegades que fossin necessàries per tal d'aconseguir un màxim consens, que cada Comissió reflectís en ells el seu pla d'actuació. En fi, PARAULES! PARAULES!.

Sr. Batle, ha arribat el moment per la nostra part de dir BASTA!, la nostra dignitat no ens permet d'assistir a més MARCARADES com l'esmentada d'aquest darrer Plenari. Cregui's Sr. Batle, ha creat un sistema de govern que supera en molt les actuacions per vostè criticades en els Ajuntaments dels temps del règim franquista. Per tant Sr. Batle, ara que pot amb el seu pa s'ho mengi i que li aprofiti, però com comprendrà a aquests «festins» ens resulta impossible d'assistir-hi, cosa que no dubtam l'alegrarà atès que així tal vegada despatxarà el Plenari en un no-res i pugi dedicar la resta de la nit a altres intrigues polítiques més elevades.

(Firmen l'escrit els cinc regidors del P.P.)

RESPOSTA DEL BATLE PRONUNCIADA EN EL PLENARI DE DIA 14 DE MARÇ:

Havent rebut, en data de 14 de març, una comunicació signada pels cinc regidors que a l'actualitat conformen el Grup Municipal del P.P., en la qual es fan una sèrie de desqualificacions del Govern Municipal de Santa Maria del Camí, crec necessari fer un conjunt de precisions i aclariments sobre el contingut d'aquest escrit:

1. El Plenari d'avui, dia 14 de març, ha estat convocat de manera democràtica i legal, reunint-se com és preceptiu les corresponents Comissions Informatives, per tant no hi ha res que justifiqui el to pamfletari i poc respectuós de l'escrit, i molt manco l'abandonament dels drets que com a regidors tenen els membres del Grup Popular.

2. L'actual Govern Municipal ha dedicat bona part dels seus esforços a fer possible un funcionament eficaç i democràtic de la corporació. S'ha de dir que el grup municipal del P.P. no ha col·laborat gens, o molt poc, dedicant-se més que res a fer una labor d'oposició destructiva, legítima, no hi ha dubte, però

gens convenient als interessos del poble de Santa Maria del Camí.

3. Les vexacions contínues i sistemàtiques de què parla el Grup Popular són inexistents.

El Grup Popular reitera una idea que no és nova: sols ell atresora el «sentir i el pensar» de la majoria d'habituals de Santa Maria. Des d'aquest punt de vista la «vexació» és la Moció de Censura, democràticament i legalment aprovada per la majoria de l'Ajuntament l'Agost de 1.990, ja que si el P.P. és l'únic tresorer del «sentir popular», i els altres regidors representen ciutadans de tercera, és evident que el P.P. ha de tenir atribuït en exclusiva el poder municipal.

4. El to general de l'escrit no em sembla l'adequat per un grup municipal que vol fer més democràtic el funcionament d'un Ajuntament, ja que recorda més que res el to d'un pamflet electoral o, fins i tot, el to dels textos que no fa massa mesos apareixien escampats pels carrers, o en forma d'anònims.

És possible que la proximitat de les eleccions municipals expliqui aquesta actitud del P.P., molt més, en qualsevol cas, que el pretext de la convocatòria del Plenari Ordinari corresponent al mes de març.

5. És fa difícil saber a què es refereix el P.P. quan diu que «la mayoría variopinta que se formó, tiene como principal objetivo la anulación de todas nuestras iniciativas, y la cercenación de todos nuestros legítimos derechos». És fa difícil entendre el sentit d'aquesta frase ja que en els darrers mesos el P.P. no ha presentat cap iniciativa.

6. Els pronòstics del P.P., fets en el debat de la Moció de Censura, no s'han realitzat en cap dels seus extrems. L'actual equip de Govern ha demostrat que és possible fer una feina positiva a partir de la col.laboració entre diferents grups, treballant activament per millorar el nostre poble. Això pareix que és el que el Grup del P.P. no vol perdonar.

7. L'única «humillación» que pot haver patit el P.P. -un P.P. que ignora el Decret de Normalització Lingüística aprovat no fa massa per un Govern Balear majoritàriament regit pel P.P.- és que aquests darrers mesos no ha comandat i les coses han anat bé.

El P.P. té, al mateix nivell que els altres grups municipals, a la seva disposició totes les dependències de la Casa de la Vila, i per a reunions i trobades les dependències de la Plaça Nova.

8. Durant aquests darrers mesos el Ple de l'Ajuntament s'ha reunit moltes vegades, així com les Comissions Informatives, la Comissió del Patrimoni Històric-Artístic, la Comissió i Patronat de la Residència, comissions de festes, etc.

El P.P. ha estat present a tribunals de contractació de personal, convidat a meses de contractació d'obres, etc. No fa falta dir que totes les activitats culturals i festives han estat anunciades públicament, i s'ha convidat tot el poble de Santa Maria.

9. L'obra duita a terme a la Plaça Jaume II s'ha efectuat amb un conveni amb l'INEM. Les obres al cementiri d'il.luminació de Fora Vila eren obres de menor quantia que podien esser contractades directament. El P.P. va formar part de la Mesa de contractació de la 1ª fase de la Residència de Cas Metge Rei.

10. El fet que el debat del Pressupost per a 1.991 sigui un punt més de l'ordre del dia no és, en cap manera, un fet antidemocràtic, ni molt manco que no faci possible una discussió extensa i completa. D'altra banda la nova configuració pressupostària no és més que una ampliació del marc legal vigent, sense cap altra particularitat.

La convocatòria d'una comissió informativa a les 7 i una altra a les 7'30 no obeeix a res més que a una convocatòria co-

rrelativa de les comissions, sempre s'ha fet a l'Ajuntament de Santa Maria. És evident que cap comissió acabaria sense haver-se discutit extensament tots els punts de l'ordre del dia. Discussió que no es va poder dur a terme perquè el P.P. no va voler assistir a les comissions.

11. La democràcia és participació i és respecta als altres. Expressions com «mascaradas», «intrigas», acusacions de franquisme i altres exclamacions, són injustes i gens adequades amb un Plenari convocat amb una setmana d'antelació, de manera legal i democràtica.

PEP ESTARELLES ENS EXPLICA ELS MOTIUS DE NO ANAR AL PLENARI EL GOVERN MUNICIPAL ENS TE TOTALMENT MARGINATS

Els cinc regidors del Partit Popular no acudiren al passat Plenari, al qual s'havien d'aprovar els pressupostos municipals pel 1.991. El Cap de l'oposició, Pep Estarelles, ens explica que el motiu de no acudir era perquè estan totalment marginats i desinformatats, que el Govern Municipal no els informà de res, i que tot ho coneixen pel carrer. Així «degut a aquesta total marginació, decidírem no anar a un Plenari al qual no seríem escoltats».

«Ens oposam -comentà Estarelles- a la forma més que al contingut del Pressupost- que a més ha canviat la seva estructura tècnica, i que nosaltres -no professionals- no entenem ni tampoc ens ho han explicat. El divendres 8 de març se'ns convocà pel dilluns 12, a una Comissió Informativa, regulada per llei, d'Hisenda, a la qual hi havia el tema del pressupost, mitja hora després una altre i una altre Comissió. No hi anàrem, el pressupost és un tema molt important com per anar tant de pressa, sobretot tenint en compte que hi ha unes eleccions i no sabem qui ho gestionarà en el futur. L'equip de govern no ens escolta, i no anàrem al plè, perquè és la gota que ha trabucat el tassó».

«A més s'hi haguéssim anat al Plé, no haguéssim surtit pels diaris, ni haguéssiu vengut els de Coanegra. Es tractava de cridar l'atenció. I te vull afegir que he vist que al darrer número heu criticat a l'Ajuntament».

«L'equip de Govern ha fet moltes coses sense comptar amb nosaltres, no se'ns convida a actes, ens enteram pel carrer de les coses per exemple, de les obres a les places, les obres del cementiri, etc. Jo no veig el seu talent democràtic per enlloc, fins i tot han proposat posar el nom d'ANTONI GELABERT -jo no hi estic en contra- al Camp Municipal d'Esports, però no han convocat als equips esportius perquè diguin la seva, ni ens havien informat previament a nosaltres. No ens divergen res, ens tenen marginats».

Coment al Cap de l'oposició, que aquesta queixa de marginació era una cosa constant abans de l'Agost del 90, em respon: «Bé, però era ben diferent, jo sempre informava de les coses que havíem de fer, per exemple, sempre convidàvem. I en el Pressupost sempre s'informava amb temps i es feia a un Plé Extraordinari que podia durar més de tres hores i com a únic punt de l'ordre del dia, i no com ara a un Ordinari amb 14 punts».

Afegeix que la darrera desinformació ha estat el Bolletí In-

formatiu, «jo m'he enterat avui mateix que l'he rebut a ca meva, quan jo en vaig fer un, cada grup municipal donava el seu vist i plau. Aquest Bolletí a més es electoralista, oportunista, en ell es diu que abans l'Ajuntament no funcionava, que estava rovellat, que no es feia res. Quan al Bolletí no s'hauria de dir això. Estam estudiant com respondre, a més algunes de les coses que diu que han fet, ja estaven iniciades i projectades abans. Es la darrera cosa que demostra que se'ns té al marge. No ho entenc perquè era una cosa per la qual es va fer la Moció de Censura, jo crec que no han canviat tant les coses, pot ser dues festes més, però Els Reis, Darrers Dies i Foguerons ben igual».

Pep també em comenta que el Batle Mateu Morro, en algunes ocasions en privat li ha comentat el seu acord amb algunes queixes i situacions que no es podien tolerar.

El Partit Popular pel seu portaveu ens manifestà que estan marginats, i que s'han fet moltes coses depresa, com la il·luminació de fora vila, les obres del cementiri, arreglar ceres i places, que s'haguessin pogut demanar subvencions al CIM i al Govern Balear, si bé pensen que són millores necessàries. El P.P. troba que no està informat i que l'actual equip de govern municipal no els té en compte, ni tan sols escoltats, i alhora que cap dels catorze punts pels quals es presentà la moció de censura han canviat gens.

Bernat Calafat

MATEU MORRO: «LA OPOSICIÓ NO HAURIA D'ANAR CONTRA ELS INTERESSOS DEL POBLE»

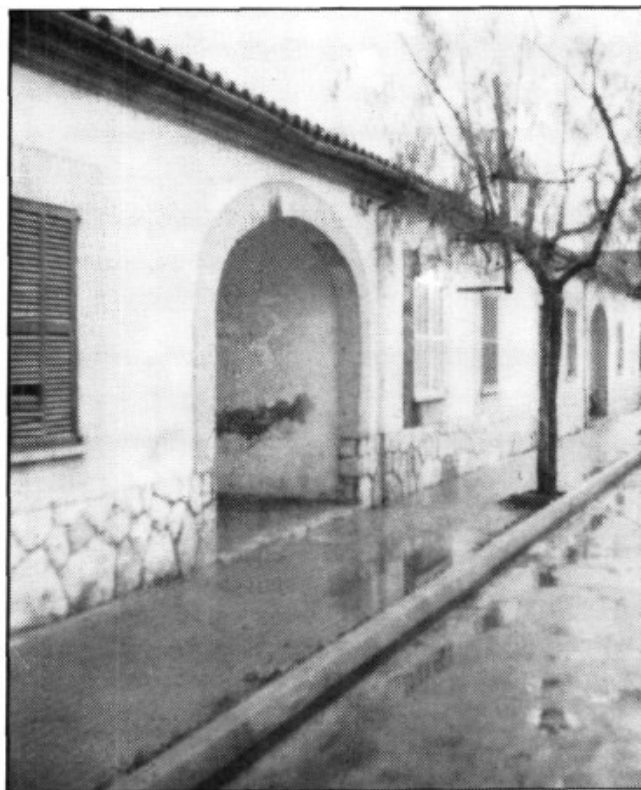
-Mateu, quina valoració política faries de la no compareixença dels regidors del P.P. al darrer Plenari?

-Crec que el motiu de no comparèixer al darrer Plenari no té res a veure amb els Pressuposts, que era el tema més important a discutir, sinó la proximitat de les eleccions. Es la seva manera de preparar la campanya, insistint en una sèrie d'arguments a pesar de que saben positivament que no tenen raó. Els temes que hi havia a l'ordre del dia del Plenari de dia 14 de Març eren molt importants, i el P.P. en no presentar-se renunciava a discutir unes qüestions de transcendència per al nostre poble. Crec que això demostra una evident falta de maduresa política i democràtica. Per ventura si haguessin estat més anys a la oposició, com nosaltres, haurien après que la oposició no s'ha d'exercir contra els interessos del poble.

-Et sembla que aquest incident és un presagi de com es desenvoluparà la campanya electoral?

-Estic preocupat per la campanya electoral perquè està clar que hi ha determinada gent que dedica totes les seves energies a insultar i desqualificar. Sembla que la propera campanya serà com la del 87, és a dir, una cosa feresta on no s'hi respecten persones ni famílies, caracteritzada per una total falta d'ètica, una cosa impresentable. A vegades me deman com és possible que convivint en el mateix poble es puguin escampar tals calúmnies i es puguin dir tants de desbarats per desacreditar unes persones. Esper que la gent valori la feina feta i no les xafarderies que se fan córrer.

L'AJUNTAMENT JA POT DISPOSAR DE LES «CASES DELS MESTRES»

Tal i com havíem informat en passades edicions de «Coanegra» l'actual equip de govern municipal va decidir que l'Ajuntament sol·licitàs del Ministeri d'Educació i Ciència i de la Delegació del Govern la desafectació de les anomenades «Cases dels mestres» situades al carrer Jaume II. Com tots sabeu, es tracta de quatre vivendes que des de fa anys es troben en estat ruïnós o semiruïnós. Aquestes cases eren i són propietat de l'Ajuntament, però estaven adscrites al Ministeri d'Educació per tal de què servissin com a habitatges dels mestres de l'escola pública, i d'aquesta manera l'Ajuntament de Sta Maria no podia disposar d'aquests immobles, la funció dels quals en els darrers anys no s'ha duit a terme i en conseqüència s'han anat deteriorant.

Ara el M.E.C. i la D.G. han comunicat a l'Ajuntament la desafectació de les vivendes amb caràcter total i definitiu, contestant afirmativament a la sol·licitud del Municipi santamarià. Això vol dir que a partir d'ara l'Ajuntament podrà disposar com vulgui de les cases i del solar. Una bona notícia tenint en compte les necessitats que té l'Ajuntament de disposar de sòl urbà, unes necessitats que l'edifici de la plaça Nova només ha estat capaç de cubrir en part.

Com que les «Casses dels Mestres» són velles i obsoletes, el més probable és que siguin enderrocades i que en el mateix solar s'hi pugui fer una obra nova capaç de cubrir nous serveis. Fa temps que els nacionalistes del P.S.M. són partidaris d'ubicar-hi un servei de guarderia que per ventura ara es podrà fer realitat.

ESQUEMA DEL PRESSUPOST MUNICIPAL 1991

INGRESSOS:

Cap. 1.- Imposts directes (sobre immobles, vehicles, plusvalues, activitats empresarials, etc...): 33.860.000.

Cap. 2.- Imposts indirectes (sobre construccions, etc...): 8.540.000.

Cap. 3.- Taxes i altres ingressos (recollida de fems, sumministrament d'aigua, cementeri, expedició de documents, mercat, etc...): 31.039.100. Aquí val la pena remarcar que els ingressos prevists en concepte de mercat pugen a 9.500.000.

Cap. 4.- Transferències corrents: 39.457.000, de les quals un total de 37.000.000 corresponen a participacions en tributs de l'estat.

Cap. 5.- Ingressos patrimonials (interessos de depòsits bancaris): 2.985.000.

Cap. 6.- Alineació inversions reals (venda de part del patrimoni donat per Margalida Calafat): 8.431.000.

Cap. 7.- Transferències de capital (subvencions rebudes d'altres institucions): 2.006.000.

Cap. 9.- Passius financers (prèstec per finançar la construcció del pavelló poliesportiu): 18.409.000

Total ingressos pressupostats: 144.729.000

DESPESES:

Grup de Funció num. 1 - Serveis de caràcter general (sous de funcionaris, personal de neteja, reparacions als edificis, manteniment dels serveis, assessories, etc...): 25.488.962.

G.F.2. - Protecció Civil i Seguretat Ciutadana (retribucions i material de la policia local, servei de prevenció d'incendis, etc...): 11.161.810.

G.F.3. - Seguretat, protecció i promoció social (segona fase de la Residència, manteniment dels serveis socials, atencions a vells i famílies, inversió menjador social, etc...): 15.567.865. D'aquí val la pena destacar els 8.431.000 destinats a la Residència.

G.F.4. - Producció de bens públics de caràcter social. Aquests és el capítol de despeses més important des del punt de vista quantitatiu i qualitatiu. Interessa de remarcar les següents partides: 2.000.000 destinats a dotar de calefacció el col·legi públic, 4.500.000 destinats al manteniment de la via pública, 4.200.000 destinats a dotar d'il·luminació àrees de fora-vila, 4.500.000 destinats a obres d'infraestructura d'aigües (pous i tuberies), 5.000.000 destinats a la recollida de fems, 2.200.000 destinats a la compra de terrenys per a l'ampliació del cementeri, 7.500.000 destinats a festes i atencions culturals. La inversió estelar d'aquest capítol és el pavelló poliesportiu cobert, que suposarà una despesa de 18.409.000 pessetes. El montant total de les partides destinades a bens públics de caràcter social puja a 83.568.463.

G.F.0 - Deute públic (devolucions d'interessos i amortitzacions de préstecs de l'edifici municipal i del depòsit regulador): 8.942.000.

Total despeses pressupostades: 144.729.000

COMENTARI

En línies generals podríem dir que el pressupost municipal per a l'any 1.991 aprovat en la sessió plenària de dia 14 de Març amb l'Absència voluntària dels regidors de la oposició, és un pressupost continuista, que no s'aparta gaire de la línia seguida en el pressupost de l'any 90, el qual per cert, sembla que es tancarà amb superàvit, a pesar d'algun xaferdeix malintencional i escampat amb intencions pre-electoralistes en el sentit de que l'Ajuntament havia gastat massa. Tot i que encara oficialment està pendent la liquidació del pressupost de 1.990, els indicis són de que els números finals demostraran que l'economia municipal gaudeix d'una bona salut. I també ho demostra el fet de que de cara al 91 l'Ajuntament només ha hagut de reconèixer tres deutes d'exercicis anteriors: una de 110.427 pts. que fa referència a unes quotes endarrerides a la Federació Espanyola de Municipis i Províncies, un altre de 2.068.030 pts. a EMAYA per unes obres de connexió que se remonten a l'any 1.985, i una altre de 1.142.400 pts. a «Espectacles Trui» per unes actuacions a les festes patronals de l'any 90. Ben poca cosa.

L'Ajuntament de Sta Maria no té greus problemes econòmics perquè en aquest sentit la gestió del govern del Partit Popular en els darrers anys ha estat correcte i també ho ha estat la gestió del nou equip que ha governat la Casa de la Vila en els darrers mesos. I això és així perquè és evident que el nivell d'endeutament de l'Ajuntament és molt inferior a les seves possibilitats, per tant, ens podem felicitar de que en aquest sentit els responsables municipals han obrat amb seny.

Pel que fa al Pressupost de 1.991, que per cert tècnicament presenta una estructura nova, ha estat envoltat d'una certa polèmica però tot sembla indicar que els motius d'aquesta polèmica són més de caràcter pre-electoral que no de veritable discrepància quant al contingut dels pressupostos. Es cert que no hi ha hagut un debat que hauria estat convenient que hi fos i el P.P. se'n queixa tot i que no està clar si la culpa en el fons la tenen ells, però en tot cas s'ha de dir que aquest pressupost no suposen cap revolució en relació a la política pressupostària seguida pel populars quan governaven l'Ajuntament.

Si una cosa és de lamentar d'aquest pressupost en la no inclusió de les obres de clavegueram, una urgent necessitat que no s'ha pogut incloure dins l'exercici degut a que el Consell Insular de Mallorca no l'ha prevista encara per enguany.

En el capítol d'ingressos no hi ha cap novetat, no s'ha creat cap impost nou i l'augment dels ingressos prevists no ve motivat per un increment de la pressió fiscal sinó bàsicament pel préstec per a la construcció del pavelló esportiu cobert, obra finançada conjuntament amb el C.I.M., i per la venda de part del patrimoni donat per Margalida Calafat.

Quant a les despeses, es nota un clar interès en invertir en l'aspecte social (ajudes familiars, Residència, menjador per a la tercera edat, etc) tal i com correspon a un govern de tendència progressista. Els plats forts de la despesa corresponen a l'esmentat pavelló esportiu cobert (18.409.000 pts.) i a la segona fase de la Residència d'Ancians (8.431.000 pts.), i també com a novetat es contemplen 2.200.000 pts. per a l'adquisició de terrenys de cara a l'ampliació del cementeri.

SEBASTIÀ FERRER «TRICKY»

Quedàrem amb en Tricky per fer un trivial i aprofitàrem entre tirada i tirada per fer una petita xerrada:

-Hola Tricky!

-Hola, com estau?

-Feim un Trivial?

-D'acord

-Tricky, te'n records d'aquella entrevista que et va fer en Pere «Farí» el 86?

-Sí.

-Has canviat d'estil, d'ideologia i de manera de fer el «gamba»?

-No.

-Encara balls Break?

-No, però em segueix preocupant dels grafitis, pel rap, i pels hip-hop i dels grups que hi ha a l'illa.

-Venga, t'ho demanam, què és el Hip-Hop?

-Es la mateixa cosa que el Break, l'únic és que ara sabem més coses que abans, abans només havíem vist les dues pel·lícules; ara hi ha molts de discs, llibres, reportatges, més pel·lícules, contactes amb la gent de la península, i ara a més té molta acceptació.

-Pesen per a tu els anys? (je, je, je...)

-Sí, a tonelades. L'edat moderna, tenim en

compte que el hip-hop és una història que podria ser «teenage», per això canvien les

PRIMAVERA 91
MIQUEL SASTRE

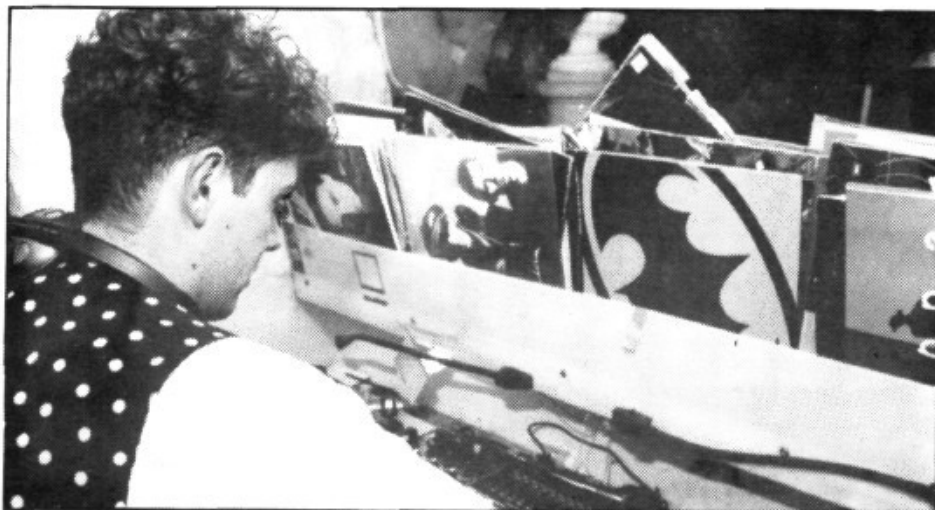
IMAGTE
DE
EMPRESA

Sa perruqueria que demana es
mercat actual se mou dins un
mon d'estil, funcionalitat i
comoditat

SOL.LICITI IHORA AL TELÈFON 14 02 44

Bisbe Perelló, 4

SANTA MARIA

maneres d'actuar i pintura no som tan radical com abans. Però ara saps més perquè fas el que feies a abans. L'experiència són els anys i els anys són un grau.

-Pregunta típica: Que fas ara? (a part de cossejar?)

-Menj, dorm i jec. Vida de marqués: Menjar, jeure i no fer res. En estar bé de la cama, ja ho veurem! En aquests moments estic cobrant de l'atur. A part, «pinx» a S'Amfora.

-Avui en dia tothom té la gent molt classificada, que en pense?

-És un error, hi va haver èpoques que sí, es podia classificar la gent però ara no. Crec que és impossible classificar la gent per una primera imatge, per la música que escolta, la roba que duu, etc. Et pot agradar part d'un moviment i no per això t'hi han de classificar.

-Com ets? Que t'agrada fer?

-M'agrada «pinxar», veurer-me amb gent que li agrada el rap i xerrar-ne i també m'agraden les tertúlies i els cafès de tertúlia i discutir, emperò... sense que hi hagi ganivetades.

-Què trobes de la Guàrdia Civil?

-Són maneres de viure, de guanyar doblers i de pensar. A lo millor un dia estan de mala llet i ho pagues, però a vegades et poden ajudar enmig de la carretera. Són coses que han d'existir per l'ordre, sinó arribaríem a una anarquia, i per anar bé, hauria d'esser una anarquia ordenada, això duri anys, hauria d'esser a base de molta cultura.

-Fins ara què has estat?

-Un perdut, una bandera... No, dins la música no hi he entrat professionalment perquè la nocturnitat és molt fotuda. Ara bé, això no vol dir que en un moment donat no me dediqui professionalment a les coses que m'agraden.

-Què vols esser en esser gran?

-Milionari. No és exactament milionari, fer l'ase fins que pugui i després fer lo de ses sabatilles, el batín, sa pipa i el ca. Oblidant-me dels mals de caps.

-Què opines de les tradicions? Trobes què s'han de conservar?

-Depèn de la tradició, per exemple els «toros» no m'agraden gens, ho trobo injust, és

injust el que fan als animals, hi ha tradicions per Espanya que són bastant abominables. Però en canvi les tradicions mallorquines, els balls de bot, etc., ho trobo una cosa molt guapa, si agrada.

-Normalització Lingüística?

-Sí, jo ho faig el millor que puc.

-Com t'agradaria un poble?

-Com Santa Maria, Santa Maria és un poble que creix, tant en població com en serveis, s'han arreglat coses, s'ha de fer un poliesportiu, etc. Crec que el desenvolupament depèn de les eleccions. De totes maneres és millor aficar-te dins l'ambient d'un poble que no al de la ciutat.

-Què en penses de la seva gent?

-De la gent de Santa Maria ja està tot dit.

-I dels llocs on es mouen?

-Si te refereixes a la nocturnitat, hi ha molts de llocs, per triar, a més, ve molta de gent de fora poble. Hi ha diferents ambients.

-Matrimoni?

-Sí.

-Esvort?

-Ho ha de discutir la parella.

-Relació entre marxa i alcohol?

-La gent no sap sortir sense beure, però hi ha una cosa, entre setmana la gent fa bona, molta de gent fa esport i duu una vida sana, en arribar el cap de setmana, tothom se des-

barata i s'acabat el fer bona.

-Què penses de la gent més jove que tu?

-Que han tengut moltes més avantatges que jo.

-Vols que et facem una pregunta de trivial i alerta que és de «quesito»? Digue'ns que és per a tu: Art i literatura, esports i passatemps, ciències naturals, geografia, història i espectacles?

-Tú, del que em parles és del Trivial.

ARA: LES QUARANTA PREGUNTES A... EN TRICKY

-Nom: Sebastià

-Edat: 25 anys

-D.N.I.: 43.040.199

-Adreça: Plaça de Ca'n Orell, 12-1ª Esquer.

-Nacionalitat: Mallorquí

-Idioma: Mallorquí

-Sexe: Mascle

-Estatuta: Ni idea!

-Pès: Vaig perdre 8 kg. a Mare Nostrum, emperò ja en dec haver recuperat.

-Color d'ulls: verd o marró, segons.

-Color de cabells: moreno amb canes.

-Vista: Trui

-Tacte: Vellut

-Gust: Ous fregits amb patates fregides.

-Olfacte: Colònia de dona

-Oïda: Música

-Color: Blau

-Una cosa repugnant: una merda clara

-Perfum: Madera de Xina

-Pedra: Un mac

-Joia: una Florentina

-Un llibre: Un soquet pel meu canterano

-Una cançó: Pun Up the volume

-Una pel·lícula: Break Dance

-Vestimenta: Còmoda

-Una beguda: vaig canviant

-Un vici: fumar, dones i alcohol

-Un lloc: On m'hi trob bé

-Una data: 23 de febrer de 1.966

-Un dona: NO!!!

-Un mite: Cash Money (D.J.)

-Un desig: Estar bé de la cama

-Una flor: Una rosa, una poncella

-Un fet: No m'en surt cap en aquest moment

-Un animal: el ca.

I ara contesta:

-Un amic: el que cerques

-La família: la que te donen

-Religió: un fracàs

-Sexe: una ruïna

-Llibertat: es poder fer el que un té ganes i tenir desitjos.

Seguirem parlant amb en Tricky durant una bona estona, i es va reflexar com un jove d'aspecte tranquil, però un tant nirviós, i la seva acaballa va esser un tant original, ens va dir: «Estic cansat de ser guapo i de dormir tot sol».

Tonya i Sans

DE SANTA MARIA DEL CAMÍ A ORIENT PER L'AVENC DE SON POU I EL FREU

ITINERARI

Santa Maria - Son Torrella - Son Oliver - Son Roig - Son Pou - Avenc de Son Pou - El Freu - Orient

Total: 3 h. 30 min. (Temps de marxa, sense tenir en compte les aturades)

ORIENTACIÓ DE CAMÍ

Des de Santa Maria del Camí, iniciem l'excursió prenent com a punt de referència l'estació del tren. És un bon lloc per enllaçar amb el camí de Coanegra, que surt de la carretera Palma - Inca cap al final del poble. Pràcticament és una carretera, ampla i asfaltada. A la cruïlla anomenada Els Quatre Cantons travessa el camí del Peguer i, poc més envant, passa el camí de l'Arboçar, que queda a la dreta. Continuant per l'asfalt, es deixa a l'esquerra el camí de na Cili, mentre a la dreta es pot observar la contrada de Cas Frares i de Son Verdera. Dins la possessió de Cas Frares hi ha les restes d'una basílica paleo-cristiana descoberta l'any 1833. Entre d'altres elements, tenia un important mosaic, ja desaparegut. Poc més envant, a escasament cent metres del camí, a la nostra esquerra, trobam el gran casal de Son Torrella. Té una bella i ampla façana, així com una interessant clastra. A la dreta del camí es desvia un brancal, el camí vell de Santa Maria a Alaró.

Mentre, el camí va entrant en la pregonia vall de Coanegra, «un comellar ombrívol, estret i fondo, que es capfica bona estona, sempre en direcció de tra-

muntana, entre pedregoses i empinades serres cobertes d'espessa garriga i d'atapits pinars de color negrenc, igual a cada vessant» (Joan Rosselló de Son Fortesa: «Coanegra», dins *Manyoc de fruita mallorquina*). Es poden destacar el puig de Son Gulla i de Son Guitard a la dreta i els estreps de llevant de la comuna de Bunyola, a l'esquerra. Aquesta vall, poblada des d'antic, conserva encara diverses cases de camp, moltes d'elles reformades recentment.

Son Berenguer presenta una complexa estructura, molts dels elements de la qual són afegitons moderns. La personalitat de les cases antigues encara es pot entreveure entre les reformes. El seu nom prové de Berenguer Far, que la comprà l'any 1494.

A menys de cinc minuts de Son Berenguer de cinc minuts de Son Berenguer, apareix Son Gulla. Actualment, s'hi realitzen obres de reforma. Té un safareig de grans dimensions a un centenar de metres de les cases, gairebé als peus del puig de n'Elena. Vora les cases, hi ha un molí d'aigua de roda vertical. Notau el detall dels curiosos fumerals.

Poc més envant de Son Gulla passam pel pla del Celleràs i poc després se'ns presenta el gran casal de Son Oliver.

Continuam el camí i, de sobte, s'acaba l'asfalt, el torrent ens fa companyia a la nostra esquerra. Prest podem veure la sèquia de Coanegra, que passa per damunt el torrent amb un aqüeducte. Immediata-

ment travessam el torrent per un gual empedrat, i tant el torrent com la sèquia continuen ara per la nostra dreta. La Bassa de Ca's Barreter queda també a la dreta de la ruta. Veurem aviat un rotlle de sitja abandonat, i la petita casa de Can Mates, a l'esquerra i sobre la paret que marca el camí. Just després de travessar el torrent per un recent pont, ja que fins fa poc es travessava per un gual empedrat que encara es pot veure a l'esquerra, passam ben davant les cases de Son Roig, restaurades recentment com a acurades cases de segona residència. A la paret que tanca el recinte de les cases, podem contemplar una de les sortides d'aigua de la font de Coanegra. Una rajola porta la següent inscripció:

*Germans que per bona estrella
passau avui per aquí
l'aigo vos surt a camí
de la font de Coanegra.*

Són de destacar els diversos elements del sistema hidràulic, com l'esmentada sèquia de Coanegra, que té l'origen en un qanat aràbic, canalització subterrània que encara es conserva, i els molins fariners, moguts per l'energia de l'aigua de la sèquia, així com un molí draper, usat en l'elaboració de teles.

Més envant de Son Roig, passam una barrera i trobam, a l'esquerra del camí, la petita casa de Can Milló, lloc on desemboca el comellar i la torrentera homònima. Poc després, arribam a Can Morei. Tenen aquestes cases un interes-

passatemps
articles per a esports

futbol, bàsquet,
tenis, pesca...

Marqués de Fuensanta, 35
07320 SANTA MARIA (Mallorca)

CAIXA DE PENSIONES

"la Caixa"

Son Oliver. (Dibuix de Biel Bonnín)

sant portal forà d'arc rodó, que actualment sembla que té les rebranques seccionades, ja que ha quedat rebaixat per l'aixecament del nivell de la nova carretera.

A la fi, a pocs minuts de Can Morei, arribam a les cases de Son Pou. Si no podem passar per les cases, pocs metres abans d'arribar a la barrera d'accés, podem pujar per una desviació que surt a la dreta i, després de fer una volta per deixar de banda les cases, tornar al camí principal.

Les cases de Son Pou tenen una ampla carretera empedrada, amb una cisterna, El portal forà és rodó i compten amb tafona de biga, que es troba ben conservada.

Passades les cases, a poc més de cent metres, i a la dreta del camí, sota unes penyes tallades a plom, hi ha la font de Coanegra, també coneguda amb el nom de l'Ullal de Son Pou. L'ull de la font es troba a uns dos metres de profunditat, cosa que obliga a baixar el pou per un davallador consistent en diverses pedres que sobresurten de la paret vertical. En aquest mateix ullal comença el ja referit qanat, que travessa el torrent ben a prop de la font sota un gual empedrat. Poc més envant, poc després de passar un forn de calç, que queda a la dreta, el camí de carro es converteix en un camí de ferradura, ja típic de muntanya, i si el seguíssim ens conduiria a Orient.

Aquest nou camí de ferradura descriu

SON OLIVER I EL CELLERÀS

L'entrada a les cases de Son Oliver es troba assenyalada amb una cuixera de tafona que du gravada la data de 1843, posada com a entrada de la carrera del davant, guarnida per un gran poll. La façana és moderna, però les cases compten amb elements més antics, com la clastra empedrada i la tafona, que es troba en deficient estat de conservació. Darrere les cases hi ha un enorme safareig. L'any 1676 Son Oliver fou adquirida per Francesc Cotoner i Olesa i anexionada a Son Torrella, però, amb posterioritat, recobrà el caràcter de finca independent.

A prop de Son Oliver, el primer senyor de la contrada, Bernat de Santa Eugènia, tingué entre 1230 i 1269 la seva casa, que, a més, era on cobrava els seus censals i delmes. Era coneguda amb el nom del Celler de Bernat de Santa Eugènia. A partir de 1269, quan passà a mans de l'infant Jaume, que més tard seria el rei Jaume II de Mallorca, s'anomenà el Celler del Rei, i posteriorment, el Celleràs. Després del segle XVII va desaparèixer i avui només ens resta el topònim i, al seu solar, unes pobres ruïnes.

SON TORRELLA

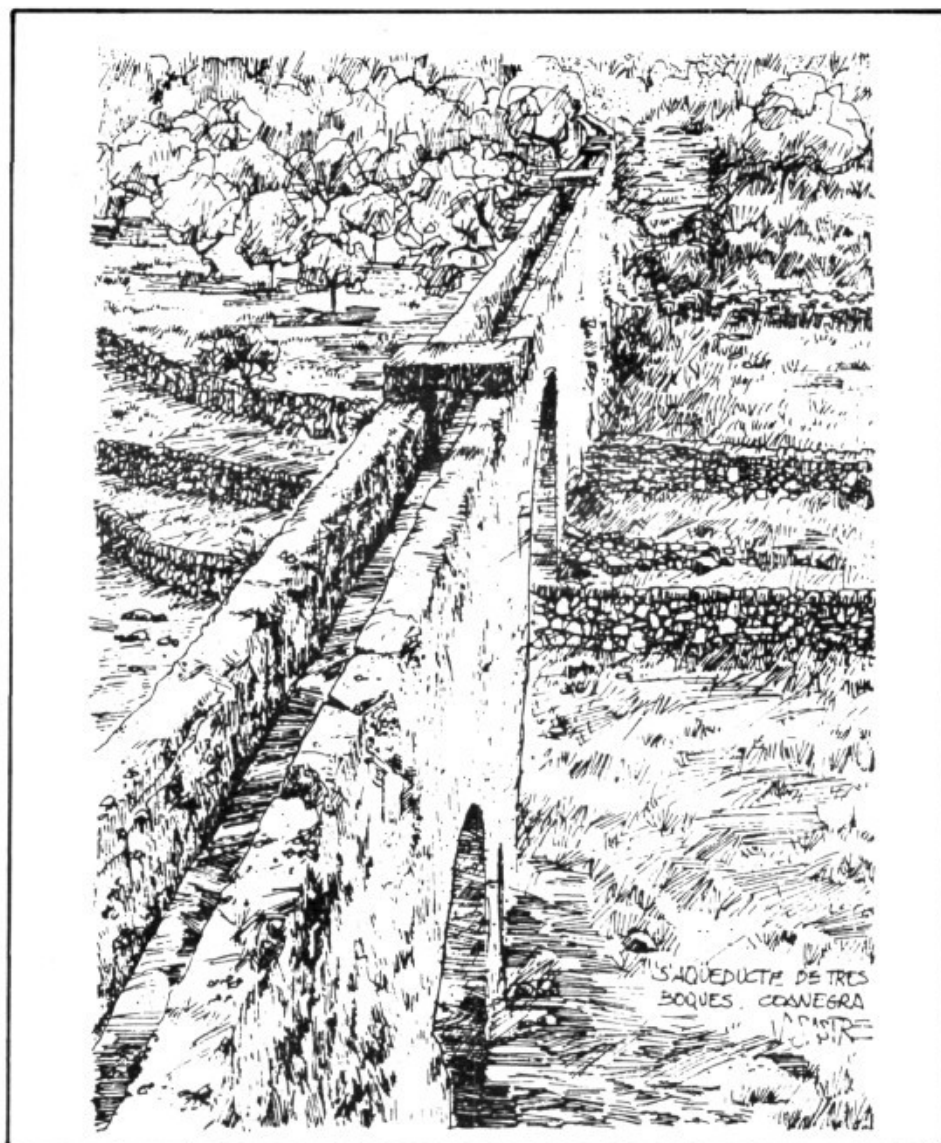
Les terres de Son Torrella eren conegudes a l'època islàmica amb el nom d'alqueria Abdach. Després de la conquesta catalana de 1229, la contrada correspongué a Bernat de Santa Eugènia, important porcioner del Vescomte de Bearn, que repartí les terres de la vall de Coanegra entre els seus seguidors, majoritàriament provinents de les terres gironines de Torroella de Montgrí, i se'n reservà el domini directe, amb dret de percepció de censals i altres gravàmens sobre la terra. Bernat de Santa Eugènia morí l'any 1269 i les seves possessions passaren al seu germà, Guillem de Montgrí, sagristà de Girona que, a la vegada, cedí les terres dos anys més tard a l'infant Jaume, futur rei de Mallorca.

L'any 1338, l'actual Son Torrella fou adquirida per Nunyo Unís, donzell i ciutadà de Mallorca. L'any 1454 passà a ser propietat de Joan de Torrella. L'any 1522, durant les Germanies, va ser assaltada pel poble.

L'any 1613 era propietària de la finca dona Violant de Puigdorfil i de Torrella. El 1670 Francesc Cotoner i d'Olesa adquirí les terres i amplia l'extensió de la possessió amb noves compres. La possessió tenia 284 quarterades l'any 1934, en què fou parcel·lada. Una bona part configurà la nova finca de Son Torrella Nou, anomenada les Fontanelles, per Diego Zaforteza i Musoles, el seu comprador.

Son Torrella pertany actualment a Jocelyn HJillgarth.

Pel que fa a les cases de Son Torrella, un antic document datat l'any 1262 diu així: «unum troceum terre cum domibus ibi edificatis quas habeo in alqueria vocata Abdach». Poc més sabem d'aquesta primitiva construcció, tot i que, a la part antiga, a un lateral de l'edifici, encara es pot veure un portal d'arc apuntat datable al segle XV amb l'escut dels Torrellas. Francesc Cotoner, a la segona meitat del segle XVII construí un nou casal sobre la base del medieval, que és el que ens ha arribat. Presenta una amplíssima façana amb vuit finestres amb la torre de defensa embotida en el centre i portal forà rodó. La clastra és de gran bellesa i mostra una doble galeria de columnes que ocupen els quatre costats: el pis inferior és construït per amples arcs rebaixats sobre columnes cilíndriques i capitells senzills. La part superior té columnes prismàtiques que sostenen les bigues de la coberta i el voladís. El sòl de la clastra és rost i empedrat de còdols emmarcats i al bell mig hi ha un brollador amb una pica octogonal. La tafona es troba en bon estat de conservació i és de grans dimensions. (Notes preses sobre els articles d'Andreu Bestard Mas i de Mn. Joan Vich Salom continguts al Corpus de toponímia de Mallorca, de Josep Mascaró Pasarius: 1799 i ss.)

Aqüeducte de Coanegra. (Dibuix de Vicenç Sastre)

una pujada que es realitza amb diverses giragonses. Després d'uns deu minuts d'ascensió, hem de deixar el camí principal, que continua cap a Orient i agafam una desviació cap a la dreta. Hem de posar atenció a aquesta bifurcació, ja que pot esser passada per alt fàcilment. A escassament deu minuts més per aquest nou camí, arribam a una petita esplanada,

que és on es troba la mina que penetra a l'interior de l'Avenc de Son Pou, també conegut amb el nom de Cova dels Coloms.

Una vegada hem sortit de l'avenc, tornam a davallar pel mateix camí, i quan arribam a l'entreforc del camí de Coanegra a Orient, anam cap a la dreta, vers el

nord, en direcció a Orient. A cinc minuts escassos, arribarem davant les Covasses. Com el seu nom indica, són unes grans coves, tres, en concret, que pengen del coster dret del torrent de Coanegra. Les seves amples boques s'obren en les parets rogenques i grises del torrent, que discorre per una pregonja gorja ombrívola.

Hem de posar molta d'atenció en aquest lloc, ja que la tendència natural seria continuar lleugerament cap a la dreta, cosa que ens faria pujar pel comellar dels Bous, i ens desviariem massa cap a llevant, fora del nostre itinerari. Per tant, davant les Covasses agafam pel tirany de l'esquerra, en direcció cap al torrent. El camí és estret, i la vegetació és espessa. Ens envolten pins, arboceres, carritxeres, xiprell i mates diverses. A vegades sembla que el camí es desdibuixa, a punt de perdre's, com quan puja imperceptible sobre un sòl de roques, però, continuem avançant i no ens deixa. Poc més envant, el sender s'eixampla i adquireix les dimensions d'un camí de carboner, amb marge de sosteniment lateral i amb revolts de pujada ben marcats. Trobarem aviat un entreforc. Cap a l'esquerra aniríem per un camí de rotlles de sitja. Hem de continuar per la dreta. Més envant veurem a l'esquerra un forn de calç i, just després, un rotlle de sitja ben ample. Passat el rotlle hi ha una important bifurcació del camí. El de la dreta condueix al Rafal, des d'on es pot arribar a Alaró. Continuem cap a l'esquerra. Prest veurem un portell que ens mostra una vista panoràmica sobre les cases del Freu i part de la vall d'Orient, amb la serra d'Alfàbia darrere. El camí és ara ben ample i consolidat, amb marcades giragonses de davallada. Acabada aquesta baixada, arribam al torrent del Freu, que més envant s'anomena torrent de Coanegra. És un indret amb especial encant, sota un ombrívol bosc d'alzines,

GALERIA CA'N BRAHÓ

**MARCS
QUADRES
MOTLURES**

Quarter V^a
Tel. 62 01 26

CA'N BRAHÓ

ALARÓ
SANTA MARIA
BANCA MARÇ

NIELS NORGAARD

Benet Darder

Instal·lacions Elèctriques

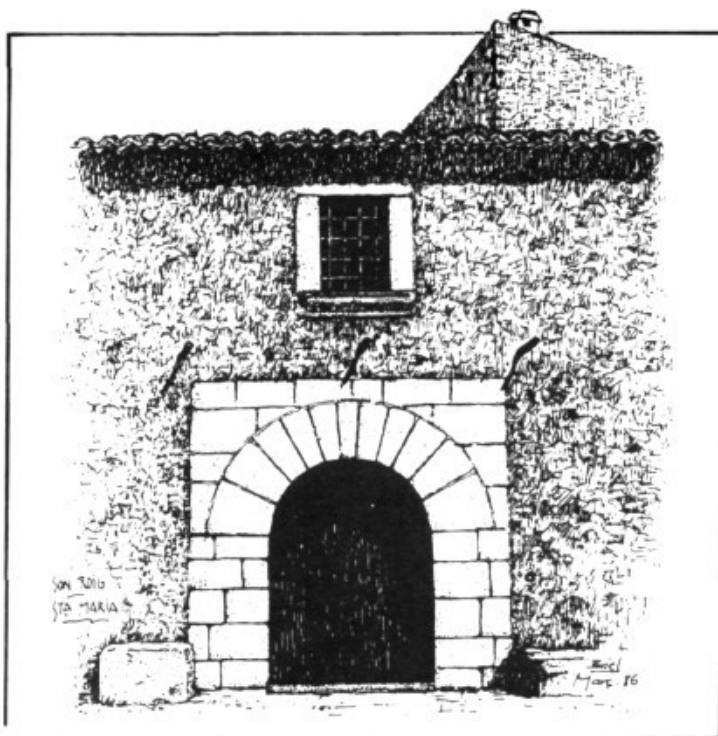
Plaça d'Espanya, 9
Tel. 62 09 12

07320 - Santa Maria del Camí

i amb el torrent naixent que aporta un fons verdós fosc de molsa. Si tenim la sort de trobar-hi aigua que corre, l'espectacle és garantit.

Quan el nostre camí travessa el torrent del Freu, és factible anar cap a l'esquerra, per tal de conèixer la zona del salt del Freu. Veurem les ruïnes d'un antic molí d'aigua, a l'altra part del torrent, i el desnivell que el torrent assoleix. El camí acompanya el torrent en la davallada, fins que s'acaba dins el seu jaç. Arribat a aquest punt, s'ha de tornar a pujar pel mateix camí, a no ser que vulguem fer una agosarada passejada per l'interior del torrent.

Novament en la confluència del camí de Son Pou amb el torrent del Freu, a una cinquantena de metres cap al nord, trobarem una barrera metàl·lica amb un pujador adossat, també metàl·lic. El franquejam i tot d'una arribam a les cases del Freu. Es troben en ruïnes. Notam el portal forà rodó, que apareix tapat, i restes de finestres, algunes autèntiques es pitlles que denoten l'antiguetat de la construcció. El camí és ample, de carro. A poca distància de les cases del Freu trobam, a l'esquerra del camí, la font del Freu, un coval inundat per l'aigua que neix allà mateix. A la dreta, apareixen els primers sementers con-

Son Roig (Dibuix de Biel Bonnín)

reats. Trobam una altra font, sovint eixuta, amb tres piques per abeurar. El camí avança ara envoltat de sementers i entre parets. No tardam a trobar una barrera amb un botador de fusta a l'esquerra. Un centenar de metres més envant apareix la carretera. És la PM-210 (Bunyola-

Alaró), sobre el quilòmetre 8,500 aproximadament, vora les cases de Son Perot. Orient ens queda a la dreta, a poc menys de dos quilòmetres.

GASPAR VALERO i MARTÍ
Publicat a «EL MIRALL», n° 41.
Gener 1991

L'AVENC DE SON POU

És una cova de gran originalitat, sorprenent per les seves grans dimensions, una espaiosa rotonda d'aproximadament uns 150 m. de llarg per uns 70 m. d'ample. Realment, ocupa l'interior d'una muntanya buida, que té en la seva part més alta, a uns setanta metres del sòl, un forat que és l'única entrada natural, d'un diàmetre d'uns deu metres de llarg per vuit d'ample. Pot ésser molt interessat observar el joc de llum que es produeix amb l'entrada dels raigs solars per aquesta boca. Encara que hi domina el buit, també hi són presents les concrecions càrstiques en forma d'estalactites i estalagmites.

Vora l'entrada de la mina, just a l'esquerra, l'any 1971 s'hi col·locà una placa commemorativa de les trobades que es realitzaven en aquest indret des de finals de segle passat, animats per l'esperit romàntic i paisatgístic dels poetes de l'Escola Mallorquina. S'hi reproduïxen aquests versos de Miquel Costa i Llobera:

*Tot és aquí titànic, august, solemniat.
Tot aquí té el caràcter que lo vulgar desterra.
Enlloc se trobaria com en aquest coval
un monument a posta per cripta sepulcral
dels fills més grans de nostra terra.*

A la part més baixa, cap a l'esquerra, hi ha una altra sala, també en forma de rotonda, on es perd la poca llum que hi havia a la sala gran, tot i que s'hi pot sentir el degotís seguit de l'aigua que cau dins una piqueta i notar les irregularitats del sòl, atapeït de «gours», formacions d'erosió càrstica que semblen petites parets rugoses que contenen petites quantitats d'aigua embassada. Escrits en una rajola sobre la piqueta, amb dificultat es poden llegir els següents versos:

Veniu fadrines, veniu.

*Beveu l'aigua de la vida
que la bella cançó diu:*

El qui en beu, prest s'amarida.

A la dreta de l'entrada de la mina hi ha una altra sala, més petita, però amb més riquesa de filigranes calcàries, a la qual s'accedeix per una escala artificial.

L'avenc de Son Pou, també anomenat avenc de Coanegra, antigament també fou conegut com a cova d'en Botó, nom del propietari de Son Pou a finals del segle XIII. Quant al seu coneixement i exploració, l'historiador de Santa Maria del Camí, Mn. Josep Capó ens dóna informació sobre les visites documentades que tingueren lloc al segle XIX: «La muntanya màgica il·luminada per la claror del sol, aquest segle és visitada, bé que s'havia de baixar per l'obertura de la part superior. Al mes d'agost de 1824 hi davalla un estol de binissalemers; el Dr. Joan Amengual en dóna relació en els versos *La cassada de sa Covanegra*. A principis de setembre de 1859 hi baixa el rector Caldentey per comprovar si hi ha pedres aprofitables per a la capella del Roser llavors en construcció; el 12 de setembre del mateix any Marian Conrado, organitza una excursió amb senyors de Ciutat i de Santa Maria... Joaquim M^o Bover en 1864 i Pere d'A. Penya en 1891 anomenen l'avenc «puig d'en Torrella» i el col·loquen entre les bel·leses de la naturalesa dignes de visitar-se». (Josep Capó. *La vila de Santa Maria del Camí*).

La mina o passadís que constitueix l'actual entrada fou realitzada l'any 1894. Les obres foren dirigides per Pere d'A. Penya per encàrrec del propietari de Son Pou, Pere Boyeras Ferrer, bàsicament amb la intenció de recollir els excrements dels coloms, molt apreciats com a adob per a la terra. Des d'aleshores, es pot entrar a l'avenc a peu pla.

ON LI PEGAM?

Mai haguéssim pensat que estariem tant poc temps a conèixer un altre lloc.

Des de que pegarem dins la butxaca d'En Jaume Mig a ara, només fa uns instants, solament ha tengut temps de sortir de l'Obac i anar fins a S'Amfora, ha begut no sé què, perquè no ho he vist i ha pagat. Ja tornam esser dins un altre calaix.

-Tanta sort que han deixat el calaix obert!

-I com has dit què es deia aquest cafè?

-Dona! Això no és un cafè, això és un PUB, has d'esser més moderna. S'Amfora és un d'aquests llocs on a tu t'agrada estar-hi una estoneta per xafardejar, però és el típic lloc que jo detest.

-No sé perquè ho dius.

-Nooo! Oh, no ho veus? Està ple, ple, però ple de criatures amollades que no fan més que pegar crits i més crits.

-Ala vés! També hi ha gent adulta.

-Sí, però és que aquesta gent adulta és incompatible amb la gent petita.

-Com?

-Està molt clar: Els propietaris de S'Amfora són els mateixos que els de Sa Font!

-I què? De vegades dius un dois!

-No, no dic dois. A tu et pareix que una persona, on un grup en aquest cas, que tota la vida han fet feina dins un restaurant amb gent formal que menja, paga i se'n va, ara pot competir amb la jovea?

-Poma més que poma! ja m'ho has fet dir. O no veus que hi tenen gent llogada?

-Sí, i te pareix que és la gent indicada? Al principi segons he sentit a dir, tenien dos ciutadans que sempre havien de saber aquests dos de l'ambient d'un poble? Tot ho trobaven «cutre», i ara hi ha tres jovenets, un de Pòrtol, un d'Inca i un de Bunyola. Au! ja em diràs tu quin bollit!

-I què si no són del poble? El que interessa és que treballin bé.

-Clar que sí, i mentres tant doblers per a l'empresari.

-Avui no ets aguantadora!

-L'únic que pareix que fa feina de gust és aquest que posa música. Que han dit que li diuen?

-TRICKY, és que no escoltes?

-A sí, Tricky, vaja quin nomet. M'ha fet molta gràcia una cosa d'ell.

-Quèèèèèè?

-Quan ha entrat un dels «jefes», li ha dit que baixàs la música. Ell educadament ha dit que sí, i en lloc de baixar-la ha canviat de cançó. A això se li pot anomenar un truc professional.

-Deixa de criticar i mira...Quants d'anys el pareix que té la persona més vella d'aquí dins?

-Jo diria que una quarantena.

-Què? Una quarantena? I qui és?

-L'amo! ja, ja, ja, ...

-Venga, no diguis més dois!

-Ara seriosament. Crec que la decoració és un tant estranya.

-Jo, més bé diria lletja.

-Bé, idò lletja, la gent molt jove i l'ambient un tant inexplicable, aquí de dins hi ha molta gent que abans era a dins l'Obac i ara està parlant amb la gent més jove. No entenc res de res!

-Això no és més que joventut: coses inexplicables.

-Alerta! Sent una veu aprop.

Què m'has dit que et dec?

300 per favor

Adéu!

Adéu!

-Quina xamba, que de 300 a 500 n'hi van 200, concixes aquest al que li han tornat el canvi?

-Sí, és en Bernat Colomar.

-On anam?

-He sentit que deia als seus companys per anar a fer una copa a una altra banda perquè estava cansat d'estar aquí.

-Què bé! Anirem a un altre PUB, el pareix?

-No ho sé, ja veurem on li pegam...

DUES-CENTES

FORN - PASTISSERIA

BOVER

CA'N BLANCO

Carrer Llarg, 58
Tel. 62 12 08

magatzem de materials de construcció

GAMUNDI

Gabriel Mesquida, 1 - Tel. 62 02 30

CONFECCIONS

VICÈ

MODA JOVE

PERRUQUERIA

EL LUPOL

El lúpul (*Humulus Lupulus*) és una enredadera vivaç de tres a sis metres d'alçària, molt comú dins Europa. Se'n empre únicament les inflorescències femenines i en especial la substància que les cobreix, la lupulina. Conté alcaloides estrògens i taninos.

Des de l'edat mitja s'empra en la producció de cervesa. Abans, en canvi, ja se coneixien les seves propietats diurètiques, hipnòtiques, sedants i antisèptiques.

Estimula i tonifica la vitalitat del cuir del cabell ajudant a normalitzar l'excessiva secreció sebàcia.

Miquel Sastre, perruquer

FERRETERIA I ELECTRODOMÈSTICS

CAN XIC

TOTA CASTA D'ÚTILS I EINES, DROGUERIA, LLEMPISTERIA
ARTICLES DE REG I GOTEIG

DISSABTE HORABAIXA OBERT

Avd. Jaume III - Tel. 14 00 45 - SANTA MARIA

A N'EN SADAM

Lo que dic a n'aquest senyor,
no es que ho hagi inventat.
Tot això ho han comentat
es mitjants de difusió;
però he volgut vestir-ho
amb una mica de glosat.

Ara només faltaria
que es bergant se n'enteràs
i per venjança mos enviàs
un míssil a Santa Maria.

Això no ho farà, jo diria.
Crec que podem estar tanquils.
Endemés, es seus míssils,
no duen gaire punteria.

Tu mai estàs conformat
en lo que dins ca-teva tens
i et vols apropiari des béns
que són propis des veïnats.

Aposta t'havies cregut
que tenint moltes escopetes
i es fondets plens de bombetes,
ningú mai t'hagués vençut.

Saps què hi anaves d'equivocat.
Això no se sol fer així.
Abans convé mirar-s'hi,
que si no, hi peguen de cap.

Tu tens molta comandera.
Tu tens moltes pretensions.
Podràs tenir molts de milions
i no et falta bravetjera.

Tu esgrimeixes per bandera,
cent mil tancs i avions,
molts de míssils i canons,
de soldats, mil batallons
i una impaciència que no espera.
Però, com que no tens raons,
t'ha tocat fer marxa enrera.

¿Serà que hauràs perdut es seny?
¿O és que encara l'has de cobrar?;
però es bo fer-te notar,
que qui molt abraça poc estreny.

Molta gent se desespera
per culpa des teu mal cap,
i en pegarà un bon arrap,
per poder pujar sa barquera,
aquella mare que espera
el seu marit, que no ha tornat.

Dins sa misèria i pobresa
molta gent hauràs deixat.
Vet-aquí es resultat,
de sa teva caparrudesa.

Quants de milions s'han gastats.
Quants de milions s'han perdut.
Quants d'homos, sans i robuts,
han mort i estàn enterrats.

De ses històries que han contades,
he arribat a sa conclusió,
de que tu no ets pescador
ni de jarret ni d'oblades,
ni d'espècies més refinades
ni tens res d'observador;
perquè en es peix per agafar-lo,
no el pesquen a garrotades.

Tu domines es iraquians
i los vas passant amb cançons;
però aguanta't fort es calçons,
si pot esser, amb ses dues mans,
que tu tot sol contra tants,
et poden pegar en es garrons.

Sadam, Sadam, Sadam.
No t'hi tornis a atrevir.
Es lo que tots esperam.
Perquè si ho tornes fer així,
tot el món t'haurà de dir:
¡Sadam! No anam, no anam i no anam.

Tomeu Grau
Març de 1.991

CERÀMICA
CAN BERNAT

C/ BARTOMEU PASQUAL S/N
SANTA MARIA DEL CAMÍ

TELÈFON 62 01 78

Centre de reconeixement
mèdic psicològic
per a permissos de conduir
i llicències d'armes

DIMARTS I DIVENDRES DE 20 A 21 HORES

Recordi que ha de dur: - D.N.I.
- 1 fotografia
- lents correctores, si n'usa

Plaça Caidos, 3

Tel. 62 04 15

BÀSQUET

CLASSIFICACIONS

(DESPRÉS DE LA JORNADA DEL 15-3-91)

MINI-BÀSQUET FEMENÍ:

Sta. Maria, 39

Cide, 70

(Ocupen el 4rt. lloc empatat amb el tercer en el darrer partit de lliga)

INFANTIL FEMENÍ:

Santanyí, 76

Sta. Maria, 25 (7è lloc)

CADET FEMENÍ:

Sta. Maria, 13

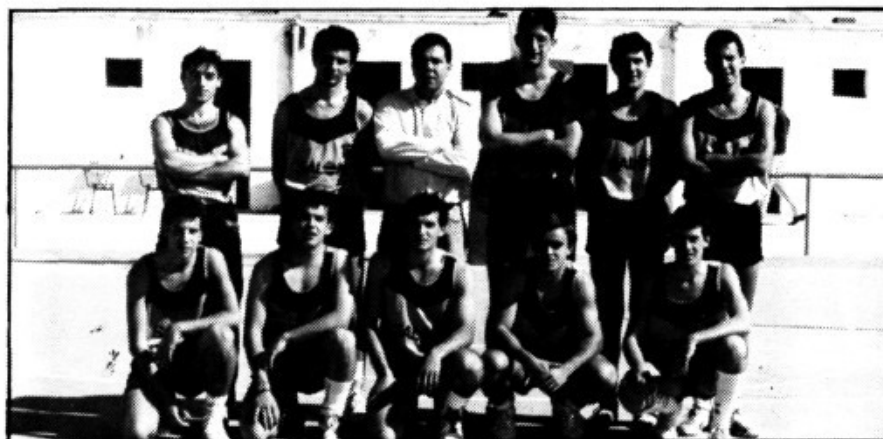
Pollença, 53 (5è lloc)

SENIOR MASCULÍ:

Sta. Maria, 69

Sa Pobla, 77 (6è lloc)

(Han disputat el darrer partit i començaran el «play-off»)

L'equip senior masculí

SENIOR FEMENÍ:

Sta. Maria, 38

Bons Aires, 49 (4rt. lloc)

(Jugaran el «play-off» i mantindran o davallaran de categoria segons el resultat)

SENIOR MASCULÍ

(Trofeu Jordi Juan):

Joventut Mariana, 58

Sta. Maria, 54

(7è lloc amb tres partits jugats de manco que els altres per motiu d'aplaçaments)

PETANCA

INTENTAREN COMPRAR UN PARTIT A L'UNIO STA. MARIA

Què vos pensau? Que això de comprar i vendre partits només és cosa del futbol? Doncs no, amics meus, a la Tercera Divisió d'un esport tan aparentment inofensiu com la petanca també hi ha ofertes fraudulentres per aconseguir que el rival es deixi perdre la partida. Un sopar per tots i deu mil pessetes de propina per l'equip va ser el preu que un cert equip contrincant va oferir als jugadors del Club Petanca Unió Sta. Maria per fer el beneit i acabar perdent aposta una partida que el moment de la «temptadora» oferta els santamariers anaven guanyant per un clar 5 a 1.

Naturalment, els santamariers som gent honrada i els nostres petanquistes tot d'una rebutjaren de pla «el negoci» i acabaren infringint una merescuda derrota als caradures rivals.

Tot això i qualche cosa més ens contà el President de l'entitat petanquista santamariera Josep Torreblanca, encara indignat per l'incident, un incident que ell no va viure directament perquè es trobava a València, però que els seus jugadors li contaren fil per randa.

Però passem a fer un repàs a l'actualitat de l'equip unionista. S'ha acabat la temporada en el quart lloc de la classificació, després del Ca na Roser, que ha estat campió i puja directa-

ment, del Atc. Son Flo i de l'Unió d'Inca. Per tant podem dir que s'ha fet una temporada acceptable a nivell de resultats esportius, sobretot tenint en compte que a principi de lliga l'equip va començar molt malament i després ha fet una remuntada espectacular.

Per l'any que ve ens comenta en Josep que l'objectiu és clar: ascendir a la segona categoria directament i sense haver de jugar la promoció, perquè és l'única manera de tenir certes garanties de poder agüantar-se a segona sense passar pena. Això vol dir que per la propera temporada el C.P. Unió Sta Maria surt disposat a fer campió, i tant de bo ho aconsegueixi! Ja s'està negociant el fitxatge de dos jugadors santamariers procedents d'un club de Binissalem que milita a la Segona Categoria, però el President ens ha demanat que no en publiquem encara els noms fins que tot estigui ben cuinat. Amb aquests reforços es confia fer un bon paper.

L'economia és l'eterna queixa d'en J. Torreblanca, les subvencions no basten per res i s'ho han de montar a base de rifes... no poden fer ni sopars, ens diu el President, si sobra qualche cosa s'ha d'estojar per l'any següent.

Esperem que el futur sigui favorable per aquest club. Ben segur que s'ho mereix per la seva constància.

RAFAEL ESTARELLAS ORDINAS, JUGADOR, PARE DE JUGADORS I PREPARADOR

Rafel Estarellas també ha omplert una pàgina de la història futbolera dels últims quaranta anys. Pràcticament d'una manera o altra durant tot aquest temps sempre ha estat vinculat al nostre futbol.

De molt jove començà militant en aquells equips de barriada. Dels qui tenen quaranta anys qui no recorda al «Viletense», el «Tomàs», el «Placetense», etc., on ja existia una veritable inquietud pel futbol base. De tots aquells equips amb el pas del temps sortiren els jugadors que posteriorment varen ser el suport del Santa Maria.

En Rafel va ser un dels qui continuaren jugant i a la dècada dels seixanta tots recordam en «Rafel del forn gros». Dos dels seus fills, en Rafel i en Joan, segueixen la seva trajectòria i actualment estan dins l'equip dels cadets.

-Rafel, sempre has estat ficat dins el futbol de Sta. Maria?

-Sí, durant aquesta temporada m'he fet càrrec de la preparació, cosa que ja havia

fet abans, durant la temporada 86-87.

-Com va el teu equip de benjamins?

-Estic bastant satisfet, ocupam el vuitè lloc de la classificació, no som els millors però tampoc els pitjors. Els nins me responen. Sobretot voldria ressaltar la companyonia existent dins tota la plantilla, la qual cosa fa que me trobi a gust. Als pares

dels jugadors els he d'agradir la seva col·laboració sobretot en els desplaçaments. Em sent molt estalonat amb la seva companyia. Tampoc puc oblidar el treball dels dos delegats Pere Rosselló i Biel Dolç que influeixen en gran mesura en el gran ambient que hi ha dins el meu equip.

-Què opines de les instal·lacions esportives?

-Que se fan necessàries un parell de reformes. La necessitat urgent d'una solució per als desaigos de les dutxes. Els campionats de benjamins es fan en ple hivern i en conseqüència a vegades s'han d'anul·lar partits degut al mal estat del terreny de joc. Després de les pluges el camp queda ple de bassots. S'hauria de trobar una solució a aquest problema. També durant l'estiu se juga en males condicions per la manca d'un sistema pràctic de reg.

-Trobess violència dins el

camp de futbol?

-A pesar que dins aquestes categories no sembla lògic que hi hagi d'existir la violència, moltes vegades te trobes amb pares de jugadors que la promouen. És molt lamentable perquè aquestes actituds en lloc de construir, destrueixen.

-Vols afegir res sobre el futbol d'aquí?

-Veig que en començar la temporada hi ha molts d'al·lots que se comprometen però a mesura que avança la lliga n'hi ha que es cansen i deixen en difícil situació els preparadors perquè així no poden alinear els equips que voldrien. Això sobretot veig que passa dins les categories superiors. Que en el fons falta motivació per una part crec que és degut a què el poble actualment no respon com abans i per altra part estic llegint que manca una mica més de suport als jugadors per

cafeteria - bar Comerç

local climatitzat
gelats - refrescs - tapes
un local ample i confortable per a tots

Plaça dels Hostals, 27 - 29 - Tel. 62 00 29

part de la directiva. Dins el meu equip tenc a jugadors que no coneixen el President i manco a la resta de directius. Tot això tenint en compte que ja estam acabant la temporada.

-Rafel, dona'ns un bon consell pels nins.

-Per donar un consell als nins faré un glosat:

Veig que hi ha molts de nins a Santa Maria que tenen juguera i sa paciència futbolera l'has d'ensenyar an es benjamins.

Cadets i infants també les han de respectar i un bon equip podran formar en vistes a juvenils.

Quan a juvenils faran presència aquell que vol esser jugador ha d'escollir i creure s'entrenador i oblidar sa violència.

j«Temporada 57-58. Drets: Mateu Matas, Sebastià Capó, Guillem Bujosa, Josep Calafat, Joan Torrens (mort), Rafel Mesquida, Gabriel Pastor. Acotats: Pere Sastre, Francesc Benestar, Guillem Vidal, Biel Mesquida, Rafel Estarellas, Toni Estarellas i Mateu Colom».

SUPERMERCAT

***COMODITAT**
***ECONOMIA**
***RAPIDEÇA**
***VARIETAT**
***QUALITAT**

HORARI
DE DILLUNS A DIVENDRES
DE 8,30 A 13,30 i DE 16,30 A 20,30
DISSABTE
DE 8,30 A 13,30 i DE 17 A 20,30
DIUMENGE
DE 8,30 A 13,30

C/. Santa Catalina, s/n (devora la via del tren) - Tel. 62 07 55

FOTO COMENTADA

ALUMNES DE L'ESCOLA DE CAN CAPO DEL 1945

Fotografia datada el dia 1 de desembre del 1945, feta al pati de l'Escola de tres graus de Can Capó. D'esquerra a dreta, primera fila drets: Rafel i Bernat francesets, desconegut, Miquel des Cabàs, Don Pep, Don Llorenç (Director de l'Escola) i Don Joan, Jaume Deverit, Joan Pulit, desconegut, Pep Velos. Segona fila drets, Joan Botella, Gaspar Alemany, Sebastià Ferriol,

Joan Fontrodona, Miquel Casotes, Sebastià Sineu, Toni Morranguet, Marí Vadell, desconegut, Andreu Nigorrra i Pere de Can Tomàs. Asseguts: Joan de Cas Menescal, Rafel Llanguet, un Ciuró, Rafel Devertit, Pere Talí, Sebastià Velos, Toni Pessiga, Pep Estarelles, Pep Sapo, Mateu de Ca sa dida i Jaume Mig.

Tallers d'Automòbils

Martín Cañellas Ferrando

REPARACIÓ DE AUTOMÒBILS EN GENERAL
—ESPECIALITAT EN RENAULT—

TALLER
AUTORITZAT

**VENDA
D'AUTOMÒBILS**

Bernat Sta. Eugènia, 71
(Ctra. d'Inca)

Tel. 62 06 74 SANTA MARIA DEL CAMÍ

fusteria —

Bartomeu Canyelles Rubí

**TREBALLS DE FUSTERIA
EN GENERAL**

Bernat de Sta. Eugènia, 86 - Tel. 62 00 80